

Pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämiseen

Case: Salibandyn miesten MM-kilpailut 2020

Linda Laukkanen

Tekijä Linda Laukkanen	
Koulutusohjelma Liikunnan- ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämiseen Case: Salibandyn miesten MM-kilpailut 2020	Sivu- ja liitesivumäärä 48 + 13
<p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli luoda pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämiseen. Työn toimeksiantajana oli Suomen Salibandyliitto ry. COVID-19-pandemian vaikutukset ovat tuoneet tapahtumien järjestämiseen uusia haasteita, joihin järjestävien organisaatioiden tulee kiinnittää huomiota ja vastata niihin erityisillä toimenpiteillä. Ohjeistuksen on tarkoitus toimia toimeksiantajan apuvälineenä vuodelle 2021 siirrettyjen salibandyn miesten MM-kilpailujen järjestämisessä. Ohjeistusta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa kohdetapahtuman lisäksi myös muissa toimeksiantajan järjestämässä kilpailuissa, turnauksissa ja ottelutapahtumissa.</p> <p>Teoriaan peilaten työn tuotoksena toteutettiin ohjeistus, joka kokoaa yhteen asiat ja toimintamallit, jotka tulee ottaa huomioon sisätiloissa toteutettavien urheilutapahtumien järjestämisessä poikkeuksellisen pandemiatilanteen aikana. Ohjeistuksen taustalla on käytetty opinnäytetyön teoreettista viitekehystä, joka käsittelee COVID-19-virusta ja viruksen aiheuttaman pandemiatilanteen vaikutuksia urheilutapahtuman järjestämiseen. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys luotiin kirjallisten ja sähköisten lähteiden, asiantuntijahaastatteluiden ja toimeksiantajan lähettämien materiaalien pohjalta.</p> <p>Ohjeistuksen tarkoituksena oli sisällyttää mahdollisimman ajankohtaista tietoa pandemia-ajan terveysturvallisuudesta ja antaa lukijalleen ideoita ja suosituksia toimenpiteistä, joilla voidaan tulevaisuudessa ennaltaehkäistä erilaisten tartuntatautiepidemioiden leviämistä sisätiloissa järjestettävissä urheilutapahtumissa ja parantaa yleisötapahtumien yleistä terveysturvallisuutta.</p> <p>Ohjeistus vastasi sisällöltään ja ulkoasultaan toimeksiantajan toiveita. Ohjeistusta pidettiin hyödyllisenä ja se antoi toimeksiantajalleen uusia näkökulmia terveysturvallisen tapahtuman järjestämiseen. COVID-19-tilanteen ollessa kuitenkin edelleen epävakaa, tulevat ohjeistuksen lopulliset hyödyt toimeksiantajalle nähtäville vasta ajallisesti lähempänä kohdetapahtumaa eli salibandyn miesten MM-kilpailuja.</p>	
Asiasanat pandemiat, tapahtumat, toimintaohjeet, salibandy, maailmanmestaruuskisat	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Toimeksiantaja	1
2	Case: Salibandyn miesten MM-kilpailut 2020.....	3
3	Tapahtuma, tapahtumaprosessi ja lainsäädäntö.....	5
3.1	Tapahtuman määritelmä	5
3.2	Tapahtumaprosessi.....	5
3.3	Tapahtuman järjestämisen lainsäädäntö.....	6
3.4	Tapahtumaturvallisuus	7
3.5	Tartuntatautien lainsäädäntö.....	9
4	COVID-19	10
4.1	COVID-19.....	10
4.2	Tartuntataudin määritelmä	11
4.3	COVID-19 Suomessa.....	12
4.4	Muunnosvirukset eli variantit.....	13
4.5	Testaus.....	14
4.6	Rokotteet.....	15
4.7	Pandemian tulevaisuus ja vaikutukset Suomessa	16
5	Pandemian vaikutukset urheilutapahtumien järjestämiseen.....	18
5.1	Vaikutukset urheilutapahtumien järjestämisen prosessiin.....	18
5.2	Kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen maailmalla pandemia-aikana	19
5.3	Kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen Suomessa pandemia-aikana	20
5.4	Case: Sulkapallon nuorten EM-kilpailut 2020.....	21
6	Pandemia-ajan toimintaohjeistukset	25
6.1	Sisätiloissa järjestettävien urheilulajien toimintaohjeistukset	25
6.2	Tartuntatilanteiden toimintaohjeistukset	27
6.3	IFF:n ohjeistus kansainvälisten ottelutapahtumien järjestämiseen COVID-19- pandemian aikana	28
7	Työn tavoite ja tausta	31
8	Työn vaiheet ja menetelmät	33
8.1	Toiminnallinen opinnäytetyö.....	35
9	Työn tuotos	37
10	Arviointi	39
11	Pohdinta	41
	Lähteet	43
	Liitteet.....	49

1 Johdanto

COVID-19-pandemia on ajankohtainen globaali ongelma, jonka vaikutuksilta ihmisten tavalliseen arkeen ei ole välttytty. Tapahtuma-ala on yksi työelämän osa-alueista, johon COVID-19 on jättänyt jälkensä. Poikkeuksellisen pandemiatilanteen johdosta useita Suomessa ja muualla maailmassa järjestettäviä urheilu- ja kulttuuritapahtumia on jouduttu terveydellisten riskien uhallla ajallisesti siirtämään tai perumaan kokonaan. Koska lähes kaikkien tapahtumien järjestämistä on jouduttu rajoittamaan tai kieltämään jo yli vuoden ajan, tilanne on aiheuttanut jatkuvan epävarmuuden lisäksi mittavaa taloudellista vahinkoa tapahtumien järjestäjille (Tapahtumateollisuus 2021).

COVID-19-pandemiaan liittyen myös Suomen Salibandyliitto ry haki syksyllä 2020 miesten salibandyn MM-kilpailuiden siirtoa seuraavalle vuodelle tilanteen aiheuttamiin matkustus- ja karanteenirajoituksiin sekä terveydellisiin ja taloudellisiin riskeihin vedoten. Kansainvälinen Salibandyliitto IFF teki lopullisen virallisen päätöksen ja siirsi salibandyn MM-kilpailut 2020 joulukuulle 2021. (Salibandyliitto ry 2020.)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli luoda tämänhetkiseen maailmantilanteeseen peilaten pandemia-ajan ohjeistus sisätiloissa toteutettavien urheilutapahtumien järjestämiseen. Teoriaan peilaten toteutettiin toimeksiantajalle Suomen Salibandyliitto ry:lle ja salibandyn miesten MM-kilpailuja järjestävälle organisaatiolle ohjeistus, joka koostuu yhteen ne ohjeet ja toimintamallit, jotka tulee ottaa huomioon sisätiloissa toteutettavien urheilutapahtumien järjestämisessä pandemiatilanteen aikana. Ohjeistuksen taustalla on käytetty opinnäytetyön teoreettista viitekehystä, joka käsittelee COVID-19-virusta ja pandemiatilanteen vaikutuksia turvallisen urheilutapahtuman järjestämiseen. Ohjeistuksen on tarkoitus toimia apuvälineenä vuodelle 2021 siirrettyjen salibandyn miesten MM-kilpailujen järjestämisessä. Lisäksi sitä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa myös muissa toimeksiantajan järjestämissä kilpailuissa, turnauksissa ja ottelutapahtumissa.

1.1 Toimeksiantaja

Toimeksiantajana opinnäytetyössä on Suomen Salibandyliitto ry ja salibandyn MM 2020 -kilpailujen organisaatio. Suomen Salibandyliitto ry on vuonna 1985 perustettu valtakunnallinen liikunta- ja urheilujärjestö, jonka tavoitteena on edistää, valvoa ja ohjata Suomen salibandyn harrastamista ja kehitystä (Salibandyliitto ry 2020).

Salibandy oli vuonna 2020 sekä harrastaja- että lisenssipelaajamääriltään Suomessa eniten pelattu joukkuepeli (Salibandyliitto ry 2018). Suomessa salibandyllä on yhteensä noin

400 000 harrastajaa, joista rekisteröityneitä pelaajia ja harrastajia on yli 70 000. Suomen Salibandyliitto on Kansainvälisen Salibandyliiton, International Floorball Federationin, perustajajäsen. (Salibandyliitto ry 2020.)

Salibandyn sarjatoiminta alkoi Suomessa vuonna 1986. Salibandyliiton perustajaseuroja oli kolme: Helsingin Yliopiston Urheiluseura, Savannan Pallo ja Ylhäs. 1990-luvulla lajin kehitys sekä seurojen ja kilpapelaaajien määrän nopea kasvu tekivät salibandysta yhden suosituimmista palloilulajeista suomalaisten aikuisten keskuudessa. (Arponen & Hilska 2015, 14-15.) Salibandyliitto ry:n strateginen tavoite on, että salibandy on vuoteen 2028 mennessä Suomen suurin joukkuepeli ja Suomi on maailman menestynein salibandymaa (Salibandyliitto ry 2018).

Työn ohjaajana toimeksiantajan puolesta toimii salibandyn miesten MM 2020 -kilpailuja järjestävän organisaation tapahtumajohtaja Hanne Pirkola. Salibandyn MM 2020 -kilpailuja järjestävään organisaatioon kuuluu viisi työntekijää. Työntekijöiden tehtävänimikkeet ovat tapahtumajohtaja, viestintä- ja markkinointipäällikkö, tapahtumatuottaja, tapahtumakoordinaattori ja tapahtuma-assistentti.

2 Case: Salibandyn miesten MM-kilpailut 2020

Salibandyn miesten maailmanmestaruuskilpailut eli MM-kilpailut ovat Kansainvälisen Salibandyliitto IFF:n kahden vuoden välein järjestettävä arvoturnaus. Ensimmäiset miesten salibandyn MM-kilpailut järjestettiin Tukholmassa vuonna 1996. Ensimmäisissä salibandyn MM-kilpailuissa tehtiin myös kaikkien aikojen yhden ottelun yleisöennätys, 15 106 katsojaa, joka oli pitkään katsojamäärällisesti maailmanennätys. (Arponen & Hilska 2015, 23.) Yleisöennätys rikottiin vuonna 2018 Tšekin Prahassa järjestettyjen MM-kilpailuiden finaaliottelussa, jota seurasi paikan päällä 16 276 katsojaa (Salibandyliitto ry 2018). Suomessa ensimmäiset salibandyn MM-kilpailut järjestettiin vuonna 2002 Helsingissä sijaitsevalla Hartwall Areenalla. Vuonna 2010 Helsingissä järjestetyissä MM-kilpailuissa Suomen ja Ruotsin välisen finaaliottelun suoraa tv-lähetystä seurasi parhaimmillaan yli 600 000 ihmistä. (Arponen & Hilska 2015, 39-42.)

Miesten salibandyn 13. kertaa järjestettävät maailmanmestaruuskilpailut oli tarkoitus järjestää Helsingissä 4-12.12.2020. Salibandyliitto ry:n (2018) mukaan salibandyn miesten MM-kilpailujen odotettiin olevan vuoden 2020 suurin kansainvälinen urheilutapahtuma Suomessa. Vuoden 2021 joulukuulle siirtyviin MM-kilpailuihin on osallistumassa 16 maata, joista osa valittiin karsintojen kautta. MM-kilpailupaikan karsintoihin ilmoittautui yhteensä 35 joukkuetta. Karsintoja järjestettiin Euroopassa. Aasia-Oseaniassa järjestettäväksi aiotut karsinnat jouduttiin perumaan COVID-19-tilanteen takia keväällä 2020. MM-kilpailuihin Euroopasta osallistuvat maat ovat Suomi, Ruotsi, Tanska, Puola, Sveitsi, Slovakia, Latvia, Norja, Saksa ja Tšekki. Aasia-Oseanian karsintojen peruuntumisen vuoksi Australia, Thaimaa, Singapore ja Japani pääsivät salibandyn ranking-listan sijoituksen mukaan MM-kilpailuihin. IFF:n hallituksen päätöksellä myös USA ja Kanada ovat mukana kilpailuissa ilman karsintoja, sillä USA isännöi vuodelta 2021 vuodelle 2022 siirrettyä World Games -tapahtumaa. (Salibandyliitto ry 2020.)

Haastavan COVID-19-pandemiatilanteen johdosta Salibandyliitto ja Kansainvälinen Salibandyliitto IFF siirsivät virallisen päätöksen mukaisesti salibandyn MM-kilpailut 2020 joulukuulle 2021. Kilpailujen nimi, WFC 2020, pidetään ajankohdan muuttumisesta huolimatta ennallaan. Vuonna 2021 järjestettävissä MM-kilpailuissa alkusarja ja puolivälierät pelataan Helsingin Jäähallissa, joka on Suomen kolmanneksi suurin jäähalli. (WFC 2020.) Helsingin Jäähallin yleisökapasiteetti on esimerkiksi jääkiekko-otteluissa noin 8200 henkilöä (HIFK s.a.) Välierät ja finaali pelataan Hartwall Areenalla, joka on Suomen suurin tapahtuma-areena. Hartwall Areenan yleisökapasiteetti on vähintään noin 11 500 henkilöä (Hartwall Arena 2019). Otteluohjelma muodostetaan lohkoarvontatilaisuudessa joukkueiden ja-

kamisella neljään alkulohkoon. Jokaisen alkulohkon joukkueet kohtaavat samassa loh-
kossa olevat joukkueet kerran. Jokaisen lohkon kaksi parasta joukkuetta etenee suoraan
puolivälieriin. A- ja B-lohkojen sijoilla 3 ja 4 olevat joukkueet pelaavat ensimmäisen play-
off-kierroksen C- ja D-lohkojen sijoilla 1 ja 2 olevia joukkueita vastaan ennen puolivälierien
alkamista. (WFC 2020.)

3 Tapahtuma, tapahtumaprosessi ja lainsäädäntö

3.1 Tapahtuman määritelmä

Useiden käsitteiden tapaan myös tapahtuma voidaan määritellä monella eri tavalla. Tapahtumasta voidaan puhua esimerkiksi yleisötilaisuutena ja se voidaan rinnastaa myös projektiksi. Kokootumislain (530/1999) 2§:n määritelmän mukaan yleisötilaisuus on yleisölle avoin huvitilaisuus, kilpailu, näytös tai muu niihin rinnastettava tilaisuus. (Paasonen 2013, 7.) Projekti taas määritellään selkeisiin tavoitteisiin pyrkivänä, ajallisesti rajattuna kertaluonteisena tehtäväkokonaisuutena, jonka toteuttaminen on varta vasten selkeästi määrättyllä organisaatiolla. Projektina ei pidetä jatkuvaa toimintaa ilman etukäteen asetettua tavoitetta, vaan projektilla tulee aina olla yksi tai useampi selkeä tavoite ja päätepiste. Useimmiten urheilutapahtumat ja muut vastaavat yleisötilaisuudet ovat kertaluonteisia tai kerran vuodessa toteutettavia, jolloin tapahtuman järjestäminen voidaan nähdä projektina. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 24.)

Poliisin (2020) mukaan yleisötilaisuudet ovat tyypillisesti erilaisia messuja, markkinoita, urheilukilpailuja, näytöksiä tai yleisölle suunnattuja juhlia. Kokootumislain 3§:n määritelmän mukaan yleisötilaisuus tulee järjestää aina rauhanomaisesti osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta tai oikeuksiaan loukkaamatta (Paasonen 2013, 25).

3.2 Tapahtumaprosessi

Hyvin järjestettyyn tapahtumaan on miellyttävä ja turvallinen osallistua. Onnistunut tapahtuma vaatii tarkkaa etukäteissuunnittelua etenkin sujuvuuden ja tapahtumaturvallisuuden näkökulmasta (Olympiakomitea 2018). Tapahtuman onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä ovat usein monet pienet yksityiskohdat, joiden taustalla on huolellinen suunnitelma ja tinkimättömän toteutus (Vallo & Häyrinen 2014, 171).

Tapahtuman järjestämisen vaiheita kuvataan tapahtumaprosessina, joka jakautuu kolmeen eri vaiheeseen: suunnitteluvaihe, toteutusvaihe sekä jälkimarkkinointivaihe. Suunnitteluvaihe on tapahtumaprosessin vaiheista pitkäkestoisin vaihe, joka tapahtuman laajuuden mukaan voi viedä aikaa kuukausista vuosiin. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu projektin käynnistäminen, resursointi, ideointi, vaihtoehtojen tarkistus, päätöksien tekeminen ja varmistaminen sekä käytännön organisointi. (Vallo & Häyrinen 2014, 161.) Toteutusvaiheena pidetään hetkeä tai hetkiä, jotka tekevät suunnitteluvaiheesta tehdystä suunnitelmasta toden. Tapahtuman toteutus jaetaan kolmeen vaiheeseen: rakennusvaihe, itse tapahtuma ja purkuvaihe. Rakennusvaiheessa huolehditaan tapahtumarakentamisesta itse

tapahtumaa varten ja sitä pidetään vaiheista eniten aikaa vievänä. Itse tapahtuman jälkeinen purkuvaihe on yleensä nopeammin toteutettavissa. (Vallo & Häyrinen 2014, 168.) Toteutusvaihetta seuraa jälkimarkkinointivaihe, joka alkaa heti tapahtuman jälkeen. Jälkimarkkinointivaiheeseen kuuluu usein järjestävän organisaation arvostuksen osoittaminen tapahtumaan osallistujille kiitoksilla sekä palautteiden kerääminen niin tapahtumaan osallistujilta kuin järjestävästä organisaatiosta. Kerätyn palautteen yhteenvedolla on tärkeä rooli seuraavaa tapahtumaa varten, koska usein tapahtumaa järjestävä organisaatio aloittaa tapahtumien suunnittelun edellisen tapahtuman oppeja hyödyntäen. (Vallo & Häyrinen 2014, 185).

3.3 Tapahtuman järjestämisen lainsäädäntö

Suomessa yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta ohjaa laaja lainsäädäntö. Vastuu tapahtuman turvallisuudesta on aina tapahtumaa järjestävällä organisaatiolla. Tapahtumien turvallisuutta säätelee Suomen lain mukaan kokoontumislaki (530/1999) ja järjestyslaki (612/2003). (Paasonen 2013, 7.)

Kokoontumislain 2§:n määritelmän mukaan yleisötilaisuus on yleisölle avoin huvitilaisuus, kilpailu, näytös tai muu niihin rinnastettava tilaisuus. Kokoontumislain 3§:n määritelmän mukaan yleisötilaisuus tulee järjestää rauhanomaisesti osanottajien, sivullisten tai ympäristön turvallisuutta vaarantamatta tai oikeuksiaan loukkaamatta. (Paasonen 2013, 25.) Kokoontumislain mukaan yleisötilaisuuksista tulee tehdä ilmoitus paikalliselle poliisille viimeistään viisi vuorokautta ennen tapahtuman alkua. Kokoontumislaki voi velvoittaa poliisin määräämään tapahtuman järjestämisen edellytykseksi riittävän laajaa vastuuvakuutusta, joka koskee esimerkiksi tiettyjä näytöksiä ja urheilukilpailuja. (Helsingin kaupunki 2021). Järjestyslain 1§:n tarkoituksena on edistää yleistä järjestystä ja kansalaisten turvallisuutta (Finlex 2003).

Kokoontumislain ja järjestyslain lisäksi pelastuslaki (379/2011) säätelee mahdollisiin vaaratilanteisiin varautumista (Vallo & Häyrinen 2014, 184). Pelastuslaki velvoittaa tapahtuman järjestäjää ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä. Mikäli tapahtuman yleisömäärän tai muun erityisen syyn takia tapahtumaan liittyy merkittäviä henkilö- tai paloturvallisuusriskejä, on tapahtumalle pelastuslain 16§ mukaan laadittava pelastussuunnitelma. (Paasonen 2013, 30).

Lainsäädännön noudattamisen lisäksi tapahtuman järjestämiseen voidaan tarvita erilaisia lupia. Näitä lupia ovat esimerkiksi ulkoilmatapahtumissa tarvittava maanomistajan lupa (jos tapahtumaa ei järjestetä tapahtumanjärjestäjän omistamalla alueella). Kunnissa ja

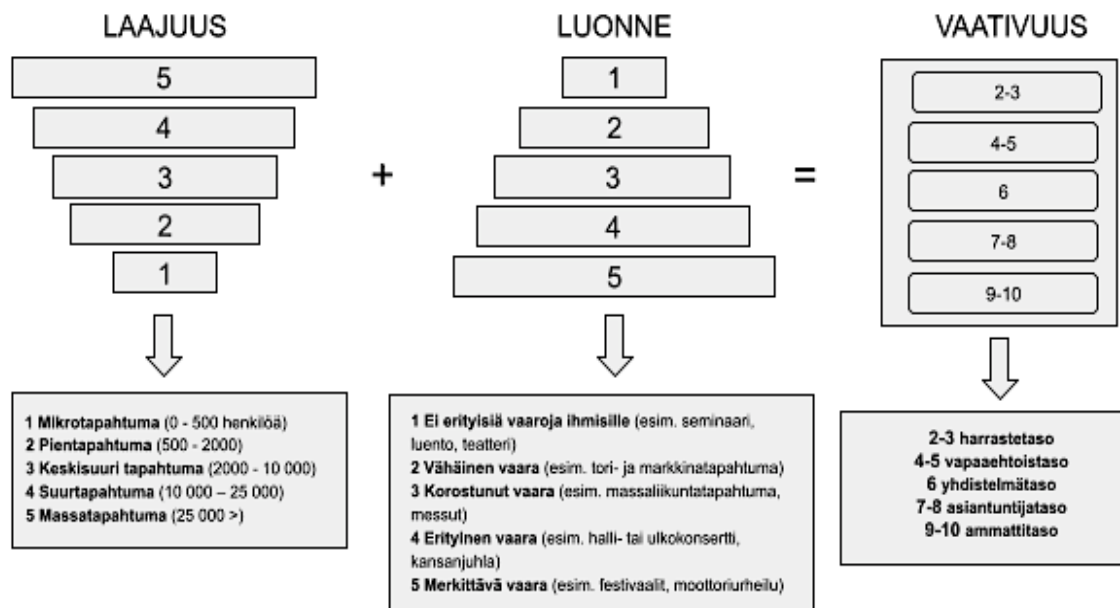
kaupungeissa luvat myöntää yleensä kiinteistövirasto. Muita tarvittavia lupia voivat olla tapahtuman luonteesta riippuen esimerkiksi anniskelulupa, arpajaislupa tai tiensulkemislupa. (Vallo & Häyrinen 2014, 153).

3.4 Tapahtumaturvallisuus

Tapahtumaturvallisuus voidaan määritellä laajana tapahtumissa esiintyvänä turvallisuuden perustavana kokonaisuutena, joka kokoaa yhteen suunnittelun, lainsäädännön, riskienhallinnan ja toteutuksen (Raulos 2011, 8). Tapahtumaturvallisuus voi koostua esimerkiksi yleisöturvallisuudesta, paloturvallisuudesta, ensiavusta, järjestyksenpidosta, rikosturvallisuudesta sekä elintarviketurvallisuudesta. Suomessa tapahtumaturvallisuutta valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja useat muut viranomaiset, kuten poliisi, pelastuslaitokset, kunnalliset rakennus-, ympäristöterveys- ja ympäristönsuojeluviranomaiset, sairaanhoitopiirit ja aluehallintovirastot. (Tukes s.a.)

Kokoontumislain 17§:n mukaan vastuu tapahtuman turvallisuudesta on aina tilaisuuden järjestäjällä. Tapahtumaa järjestävällä organisaatiolla on myös velvollisuus rakentaa hyvin koulutettu, riittävän suuri ja osaava turvallisuusorganisaatio hallitsemaan tapahtuman turvallisuutta. Turvallisuusorganisaation toimintaan vaikuttaa esimerkiksi järjestettävän tapahtuman koko ja luonne. (Paasonen 2013, 34.) Tapahtuman luonne määrittelee turvallisuusorganisaation työssään käytettävät menetelmät: Verrattaessa esimerkiksi isoa urheilutapahtumaa, kuten salibandyn MM-kilpailujen finaaliottelua, Kansallisteatterin teatteriesitykseen, yleisöt ovat hyvin erilaisia esimerkiksi tapahtumakäyttäytymisen suhteen (Paasonen 2013, 78).

Tapahtumaturvallisuuden osaamisvaatimukset koostuvat tapahtuman laajuudesta ja luonteesta. Mitä enemmän osallistujia tapahtumassa on ja mitä riskialttiimpi tapahtuma on, sitä vaativampaa tapahtuman järjestäminen on. (Tukes s.a.) Kuvion 1 avulla havainnollistetaan tapahtuman vaativuuden mittaamista.

Kuvio 1. Tapahtuman vaativuuden mittarit (mukaillen Tukes s.a.)

Riskien arviointi nähdään nykyään entistä tärkeämpänä osa-alueena jo tapahtumaa edeltävässä suunnittelussa ja itse tapahtuman järjestämisessä. Riski voidaan määritellä esimerkiksi haitallisen tapahtuman toteutumisen mahdollisuutena (Moreland City Council 2021). Turvallisuuden johtaminen tapahtumien järjestämisessä vaatii osaamista riskien tunnistamisessa sekä riskien todennäköisyyksien ja toteutuksen arvioinnissa. Riskien arviointi jättäminen voi olla merkittävä riskitekijä tapahtuman epäonnistumisen kannalta. Aikaisessa vaiheessa aloitetulla riskien arvioinnin suunnittelulla ja toteutuksella voidaan vähentää tai jopa poistaa riskit tapahtuman ympäriltä kokonaan (Paasonen 2013, 27). Riskienhallintasuunnitelmassa yksilöidään kaikki potentiaaliset riskit, joita voi syntyä tapahtuman järjestämisestä ja läpikäydään vaadittavat toimenpiteet tunnistettujen riskien vähentämiseksi tai poistamiseksi. Riskien arviointiin voi kuulua lisäksi ulkoisia riskejä, joihin tapahtuman järjestäjä ei voi suoranaisesti vaikuttaa, mutta niitä voidaan joutua tapahtuman aikana hallitsemaan. (Moreland City Council 2021).

Turvallisuuden johtamisessa ja riskienhallintasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon normaalioloissa tunnistettujen riskien lisäksi myös mahdollisesti ennakoitavissa olevat poikkeustilanteet tai -olot. Olennainen osa tapahtuman riskien arviointia on esimerkiksi onnettomuuksien tai muiden mahdollisten tapaturmien tunnistaminen ja analysointi. Mikäli tapahtuman aikana sattuu vakavia tapaturmia, onnettomuuksia tai läheltä piti -tilanteita, on Suomessa tapahtuman järjestäjällä vastuu tehdä tapahtuneesta virallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesille. (Tukes s.a.)

3.5 Tartuntatautien lainsäädäntö

Myös tartuntatautilailla on nykyisin merkittävä osuus yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuuden takaamisessa. Tartuntatautilain (1227/2006) tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja (Finlex 2016).

Suomessa tartuntatautilaki määräytyy Valtioneuvoston asetuksella. Valtakunnallisesti sosiaali- ja terveysministeriö (STM) yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon (alueelliset sairaanhoitopiirit) kanssa ovat vastuussa itse tartuntatautien torjuntatyöstä sekä torjunnan suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta (STM 2020). Alueellisesti tartuntatautilain 8§ mukaan aluehallintovirasto AVI vastaa tartuntojen torjunnan sovittamisesta ja valvonnasta omilla alueillaan. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoitopiirit tekevät torjuntatyössä yhteistyötä (OKM & THL 2020).

Tartuntatautilain 9§ mukaan jokaisen kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautilaissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö, joka sisältää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadun ja sen levinneisyyden selvittämisen sekä taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymisen. (Kuntaliitto 2021.) Vastuu tartuntaketjujen selvitystyöstä kuuluu joko kunnan tai alueen sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille (OKM & THL 2020). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ylläpitää tartuntatautirekisteriä, joka perustuu tartuntatautilakiin- ja asetukseen. THL:n tehtäviin kuuluu myös ohjata ja tukea kuntia, sairaanhoitopiirejä ja aluehallintovirastoja torjuntatyössä. (THL 2019.) Tartuntatautien torjuntatyö vaatii eri viranomaistoimijoiden keskinäisen yhteistyön lisäksi myös kansainvälistä yhteistyötä World Health Organizationin WHO:n eli Maailman terveysjärjestön sekä Euroopan tautienehkäisy- ja valvontaviraston ECDC:n kanssa. (STM 2021.)

Tartuntatautilakia tulee pyrkiä aina tulkitsemaan yleisötilaisuuksien järjestämisessä peilaan lakiin ja sen pohjalta annettuihin rajoituksiin. Tartuntatautilain puitteissa tapahtumaa järjestettäessä tulee järjestävän organisaation huolehtia esimerkiksi riittävästä tilaväljyydestä tapahtumaan osallistujien fyysiset turvavälit huomioiden sekä riittävästä hygieniaan liittyvistä järjestelyistä ja ohjeistuksista. (AVI 2020.)

4 COVID-19

4.1 COVID-19

COVID-19 eli koronavirus on Kiinan Wuhanista joulukuussa 2019 leviämään lähtenyt virustauti. Taudin aiheuttaja on SARS-Cov2. SARS tarkoittaa käsitteenä vakavaa akuuttia hengitystiesairautta. Viruksena COVID-19 on zoonoottinen eli alkuperäisesti eläimestä ihmiseen siirtynyt virus. (Aivelo 25.3.2021.)

COVID-19 tartuntamekanismi etenee, kun ihminen on suorassa tai lähikontaktissa sairastuneen ihmisen kanssa. COVID-19 tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana sairastuneen ihmisen aivastamisen, yskimisen tai kosketuksen kautta. Virus voi tarttua myös esimerkiksi erilaisilta pinnoilta, kuten ovien kahvoista tai pöytätasoilta, joihin sairastunut ihminen on koskenut. Ilmavälitteisesti virus voi tarttua ihmisen yskiessä ja aivastaessa syntyvien pienten hiukkasten eli aerosolien välityksellä, koska hiukkaset voivat jäädä ilmaan pidemmäksi aikaa. (THL 2020.) Ilmateitse viruksen leviäminen voi tapahtua helpoimmin sisätiloissa, joissa tartunnan saanut ihminen on lähikontaktissa muiden kanssa pidempiä aikoja ilman riittäviä etäisyyksiä (CDC 2020).

COVID-19 oireet ilmenevät sairastuneelle yksilöllisesti, yleensä kahdesta seitsemään päivän kuluttua tartunnasta. COVID-19 aiheuttaa sairastuneelle äkillisen hengitystieinfektion, jonka yleisimpiä oireita ovat kuume, yskä, nuha, hengenahdistus, lihaskivut, väsymys, pahoinvointi ja ripuli. Harvinaisempia oireita voivat olla maku- ja hajuaistin häiriöt, ihottuma ja erilaiset iholla tapahtuvat värimuutokset. Oireet ovat yksilöllisiä ja voivat vaihdella taudin edetessä. COVID-19 voi esiintyä kuitenkin myös kokonaan oireettomana, mikä hankaloittaa viruksen leviämisen estämistä. Useimmiten viruksen oireet ovat lieviä, jolloin sairastunut voi sairastaa taudin eristyksissä kotonaan. Vakavia oireita, kuten esimerkiksi hengenahdistusta, rintakipua tai häiriöitä puhe- ja liikuntakyvyssä saanut potilas tarvitsee sairaalahoitoa. Taudin vakavan muodon voivat sairastaa esimerkiksi riskiryhmään kuuluvat henkilöt. Ikää pidetään merkittävimpänä riskitekijänä. Riskiryhmänä pidetään yli 70-vuotiaita henkilöitä sekä henkilöitä, jotka omaavat keuhkojen, sydämen toimintaa tai elimistön vastustuskykyä huonontavan perussairauden. (THL 2020.)

Varmistuneen COVID-19 sairastamisen jälkeen tulee henkilön pysyä kotona, kunnes sairastuneella henkilöllä on vähintään kaksi oireetonta vuorokautta ja oireiden alkamisesta on kulunut vähintään 10 vuorokautta. Oireettomuus määritellään tapauskohtaisesti esimerkiksi kuumeen laskemisella ja muiden oireiden vähenemisellä. (THL 2020.)

Maailman terveysjärjestö WHO eli World Health Organization luokitteli COVID-19-epidemian 11.3.2020 pandemiaksi eli epidemiaksi, joka on levinnyt kaikkialle maailmaan (YLE 2020). Maailmalla on vuosien aikana levinnyt useita eri virusepidemioita ja pandemioita. Vuosien 2002–2003 aikana Kiinassa levisi SARS:n aiheuttama, vaaralliseksi luokiteltu virusepidemia, joka saatiin hallintaan nopeasti eristämällä SARS-potilaat ja virukselle altistuneet karanteeniin. SARS-tautiin sairastuneet olivat aina oireellisia. COVID-19-viruksen on havaittu leviävän myös oireettomasti, joten sen maailmanlaajuisista leviämistä on ollut vaikeampi estää. (Aivelo 25.3.2021.)

COVID-19-viruksen hoitamiseen ei ole toistaiseksi kehitetty lääkettä. Virusta vastaan on kuitenkin kehitetty ennaltaehkäiseviä rokotteita, joiden tarkoituksena on antaa tehokasta suojausta tautia ja etenkin sen vakavia muotoja vastaan.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL on tuottanut Suomen kansalaisten ja viranomaisten tartuntajäljityksen tueksi älypuheliin ladattavan Koronavilkku-sovelluksen, jonka avulla henkilö saa tiedon mahdollisen koronavirukselle altistumisen jälkeen. (THL 2020.) Tärkeimpiä viranomaisten antamia suosituksia viruksen leviämisen ehkäisemiseksi ovat riittävien turvavälien pitäminen muihin ihmisiin, henkilökohtaisesta käsi- ja yskimishygieniasta huolehtiminen, kasvomaskin käyttäminen ja mahdollisten oireiden ilmetessä kotona pysyminen sekä mahdollisimman nopeasti koronavirustestiin hakeutuminen (THL 2020). Yleisötilaisuuksia, yleisiä kokoontumisia tai julkisia tiloja tulee välttää lievienkin sairastumiseen liittyvien oireiden ilmetessä (OKM & THL 2020).

4.2 Tartuntataudin määritelmä

Tartuntataudilla tarkoitetaan sairautta tai tartuntaa, joka aiheutuu elimistössä lisääntyvistä mikrobeista, mikrobien osista tai loisista. Tartuntatautina voidaan pitää myös mikrobin myrkyä aiheuttamaa tilaa. Tartuntataudit jaetaan yleisvaarallisiin ja valvottaviin tartuntatauteihin sekä muihin tartuntatauteihin. Tartuntatauti on yleisvaarallinen, jos taudilla on suuri tarttuvuus, sitä pidetään vaarallisena ja/tai taudin leviämistä voidaan ehkäistä tietyillä toimenpiteillä. Valvottavia tartuntatauteja seurataan, mikäli taudin seuranta edellyttää lääkärin antamia tietoja, leviämisen ehkäiseminen edellyttää erityisiä toimia tai tautia ehkäistään kansallisen rokotusohjelman avustuksella. (Finlex 2016.)

Uusia tartuntatauteja syntyy jatkuvasti lisää eri puolilla maailmaa ja lisääntynyt matkailu ihmisten keskuudessa nopeuttaa tartuntatautien leviämistä eri maiden välillä. Tartuntatautien torjunnassa pyritään tartuntatautien ja niiden leviämisen ehkäisemiseen. Suomessa sosiaali- ja terveydenhuolto yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ovat vastuussa

itse tartuntojen torjuntatyöstä sekä torjunnan suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. (STM 2020.)

4.3 COVID-19 Suomessa

Ensimmäinen varmistettu COVID-19-tartuntatapaus Suomessa varmistui virustutkimusten jälkeen 29.1.2020 Lapin keskussairaalassa, Rovaniemellä. Tartuntatapaus oli Suomen lisäksi ensimmäinen Pohjoismaissa todettu koronavirustartunta. Tartunnan lähteenä oli Lapin Saariselällä matkaillut Kiinan Wuhanista kotoisin ollut turisti. Tähän aikaan koronaviruksesta puhuttiin vasta yleisenä terveysuhkana, ei pandemiana (Yle 2020).

COVID-19-epidemiatilanne luokitellaan Suomessa kolmeen eri vaiheeseen: perustason vaihe, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Epidemiatilanteen luokituksen tarkoituksena on arvioida suositusten ja rajoitusten tarve aluekohtaisesti. (Valtioneuvosto 2021).

Taulukossa 1 kuvaillaan eri epidemiatilanteet ja niiden luokittelun kriteerit sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman kautta. Epidemia määritellään kulkutautina, joka tarttuu suureen osaan jonkin alueen väestöstä (Duodecim 2021). Ilmaantuvuus määritellään tartuntatapauksen määränä 100 000 asukasta kohden (THL 2019).

Taulukko 1. Eri koronavirusepidemiatilanteet ja epidemian luokittelukriteerit Suomessa (mukaillen Sosiaali- ja terveysministeriö 2021)

<p>Perustaso = epidemia ei kasva</p>	<ul style="list-style-type: none"> • alhainen tartuntojen määrän ilmaantuvuus • paikalliset ja alueelliset tartuntaketjut ja tartunnalle altistuneet ovat pääsääntöisesti jäljitettävissä • uudet tartunnat yksittäistapauksia
<p>Kiihtymisvaihe = epidemian kasvu alkaa kiihtyä tai on kiihtynyt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • perustasoa korkeampi tartuntojen määrän ilmaantuvuus • 7 vuorokauden aikana 10-15 tapausta/ 100 000 asukasta, 14 vuorokauden aikana alle 25 tapausta / 100 000 asukasta • tartuntojen lähteet pääsääntöisesti jäljitettävissä, tartuntaketjut katkaistavissa
<p>Leviämisvaihe = epidemian kasvu nopeutunut entisestään</p>	<ul style="list-style-type: none"> • alle puolet tartuntojen lähteistä selvitettävissä • ilmaantuvuus on 7 vuorokauden aikana > 15 tapausta 100 000 asukasta kohden, 14 vuorokauden aikana > 25-50 tapausta 100 000 asukasta kohden • sairaalahoidon tarve kasvaa • tehohoitojaksojen määrä kasvaa

4.4 Muunnosvirukset eli variantit

COVID-19-pandemian tukahduttaminen on muuttunut entistä vaikeammaksi, sillä COVID-19-viruksesta on syntynyt useita eri muunnosviruksia, jotka jatkavat edelleen globaalia leviämistään maailmalla yhdessä alkuperäisen viruksen kanssa. Muunnosvirusten leviämisen myötä puhutaan COVID-19-viruksen "toisesta aallosta".

Muunnosviruksia voidaan kutsua myös varianteiksi. Muuntuminen on tyypillistä viruksille, sillä virusten lisääntyessä niiden perimään syntyy muutoksia ja virheitä, joita kutsutaan mutaatioiksi. Muuntuneet virukset voivat poiketa alkuperäisestä levinneestä viruskannasta, mutta muuntuneiden virusten toiminnan muuttuminen on täysin riippuvainen mutaation laadusta. Yleisesti virusmuunnokset eivät kuitenkaan muutu huomattavasti alkuperäiseen virukseen verratessa. COVID-19-viruksen muuntuneita viruksia tunnistetaan erillisellä tutkimuksella määrittämällä otetusta COVID-19-testistä koko viruksen perimää. Tätä toimenpidettä kutsutaan sekventoimiseksi. (Aivelo 25.3.2021; THL 2021.)

Virusmuunnoksien eroavia ominaisuuksia on esimerkiksi helpompi tarttuvuus ja sitä kautta nopeampi levinneisyys väestössä. Laboratoriotutkimusten kautta on todettu osan maailmalla kiertävistä koronavirusvarianteista olevan alkuperäistä COVID-19:ta ja muita aiempia muunnoksia nopeampia leviämään. Varianttien nopeampi levinneisyys vaikuttaa esimerkiksi lisääntyneeseen sairaalahoidon tarpeeseen, valtakunnallisiin rasittuneisiin terveydenhuoltojärjestelmiin ja nousujohteiseen kuolleisuuteen. (Aivelo 25.3.2021; European Centre of Disease Prevention and Control 2021.) Alla olevassa tekstiosuudessa on esitelty tällä hetkellä eniten esiintyviä muunnosviruksia.

Keväällä ja kesällä 2020 yleistynyt DB14g-virusmuunnoksen leviämisessä ei havaittu suuria eroja alkuperäiseen virukseen eikä eroavaisuuksia esimerkiksi taudin vaikeuksiin. Vastaavasti Iso-Britanniassa joulukuussa 2020 havaitun B.1.1.7-muunnosviruksen leviäminen on ollut aiempiin viruskantoihin verrattuna ajallisesti nopeampaa. Tämän muunnosviruksen on myös tutkimusten mukaan havaittu aiheuttavan mahdollisesti vakavampia infektiotilanteita. B.1.1.7-muunnosvirusta on havaittu keväällä 2021 kaikissa EU/ETA-maissa, joissa terveysjärjestelmä on tunnistanut ja vahvistanut varianttipaukset erillisellä PCR-testausjärjestelmällä. Virus on kuitenkin jatkanut leviämistään maailmanlaajuisesti. Tutkimusten mukaan esimerkiksi Euroopassa hyväksytyjen COVID-19-rokotusten pitäisi kuitenkin tehotta myös B.1.1.7-muunnokseen. (Aivelo 25.3.2021; European Centre of Disease Prevention and Control 2021.)

Etelä-Afrikasta lähtöisin oleva B.1.351-muunnosvirus on helmikuussa 2021 tunnistettu variantti, joka on jo levittäytynyt kaikkialle maailmaan. Etelä-Afrikan tartuntatapaukset ovat marraskuusta lähtien johtuneet lähes kokonaan ainoastaan kyseisestä muunnosviruksesta eikä alkuperäinen COVID-19 virus ole enää leviämisen pääasiallisena aiheuttajana. Tutkimusten mukaan Etelä-Afrikan virusmuunnos pystyy osittain väistämään olemassa olevien rokotteiden antamaa immuniteettiä eli rokotteiden teho on selvästi Etelä-Afrikan muunnosta vastaan heikompaa. B.1.351-muunnosvirusta pidetään myös aiempaa tartuttavampana varianttina. (European Centre of Disease Prevention and Control 2021; Puttonen 24.3.2021.)

Brasiliasta lähtenyt P1-muunnos lähti leviämään matkustuksen kautta. P1-muunnosta on raportoitu satunnaisesti eri maissa, mutta toistaiseksi se ei ole levinnyt kaikkialle maailmaan. P1-muunnos havaittiin ensimmäisen kerran Japanissa henkilöillä, jotka olivat matkailleet Brasiliassa. P1-muunnosta pidetään myös herkästi tarttuvina ja muunnoksina, joita vastaan alkuperäiset COVID-19-rokotteet eivät välttämättä toimi. Tutkimuksissa on myös todettu, ettei esimerkiksi jo COVID-19-viruksen sairastaneilla henkilöillä, joille on muodostunut COVID-19 vasta-aineita, ole välttämättä luonnollista immuniteettia P1-muunnosta vastaan. (Boseley 1.3.2021.)

4.5 Testaus

Testausta pidetään tartuntatautiepidemioiden hallinnassa oleellisena työkaluna, jonka kapasiteetti tulee olla riittävää ja tarpeen mukaan myös nopeasti kasvatettavissa. COVID-19-virusta testataan etsimällä viruksen geneettistä materiaalia näytteistä. COVID-19 testi näyte otetaan hengitystie-eritenäytteestä syvältä nenästä tikulla kaivettavasta hengitystie-eritenäytteestä. COVID-19 testauksessa pyritään selvittämään, onko henkilö testihetkellä sairastunut COVID-19-virukseen. Ajankohdallisesti on todettu positiivisen tuloksen luotettavuuden olevan parhaimmillaan kaksi vuorokautta ennen ensimmäisiä oireita ja viisi vuorokautta oireiden alkamisen jälkeen. (Hotulainen ym. 2020, 11-20; THL 2021.)

Yleisimmät testausmenetelmät ovat PCR-testit ja virusantigeenitestit, jotka ovat keskenään erilaisia testausmenetelmiä. PCR-testaus on yleisin Suomessa käytetty testausmenetelmä, sillä sitä pidetään luotettavampana testausmenetelmänä. (THL 2021.)

Virusantigeenitestauksessa pyritään tunnistamaan hengitystie-eritenäytteestä viruksen proteiineja eli antigeeneja, joita syntyy viruksen lisääntyessä sairastuneen henkilön hengitysteissä. Virusantigeenitestit ovat PCR-testejä nopeampia, sillä yleensä antigeenitestien tulokset varmistuvat jo 10-30 minuutissa. Virusantigeenitestaus on kuitenkin mahdollisesti

epätarkempi, sillä ne ovat tyypillisesti herkkyydeltään huonompia kuin PCR-testit ja negatiivinen virusantigeenitestin tulos ei kuitenkaan täysin sulje COVID-19 tartunnan mahdollisuutta. Virusantigeenitestejä voidaan tehdä ilman erikoistuneita laboratorioita tai laboratori henkilöstöä, joten niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi seulontatestinä korkean tartuntailmaantuvuuden alueilla tai tilanteissa, joissa testituloksia halutaan havaita nopeammin. (THL 2021.)

COVID-19-virukseen sairastuneille alkaa sairastumisen aikana muodostua vasta-aineita virusta vastaan. Verikokeella tehtävällä vasta-ainetestillä on mahdollista testata, löytyykö testattavalta henkilöltä vasta-aineita eli onko henkilö sairastanut aikaisemmin COVID-19-taudin. Vasta-aineiden muodostuminen vaatii kuitenkin useimmiten vähintään 2-3 viikkoa taudin sairastamisen jälkeen. Todettujen tutkimusten mukaan COVID-19-taudin sairastaneiden vasta-aineet muodostavat henkilölle immuniteetin, joka voi mahdollisuuksien mukaan kestää jopa puoli vuotta. Vasta-ainetestausta ei kuitenkaan suositella ensisijaiseksi testimenetelmäksi. (THL 2021.)

4.6 Rokotteet

Rokotuksilla pyritään tehokkaasti estämään ihmisiä sairastumasta COVID-19-viruksen aiheuttamaan infektiin, estämään mahdollisia jatkotartuntoja ja sitä kautta vähentämään taudin yhteiskunnallista kiertokulkua (Lappalainen 2021). Koska COVID-19 on tautina ihmisille uusi, ihmisillä ei ole sitä vastaan immuniteettia. Rokotteet ovat hyödyllisiä, sillä jo pienellä määrällä immuniteettia vahvistavia vasta-aineita uutta virusta vastaan on vaikutusta. Toimivat rokotteet suojaavat estämällä tartuntoja ja tartuntaketjujen syntymistä. (Aivelo 25.3.2021.)

COVID-19-virusta vastaan on kehitetty useita rokotteita, joista osa ovat saaneet EU:n luvan ja ovat samalla osana EU:n virallista COVID-19-rokotestrategiaa. EU:n COVID-19-rokotestrategian tarkoitus on nopeuttaa rokotteiden kehittämistä, valmistusta ja käyttöönottoa varmistamalla kuitenkin rokotteiden turvallisuus, laatu ja tehokkuus. Strategian mukaan hyväksytyt rokotteet ja niiden ensimmäiset rokote-erät jaettiin tasapuolisesti kaikkien EU:n jäsenmaiden kesken. (Euroopan komissio 2021.) Tehtyjen tutkimusten mukaan jo kehitetyt markkinoilla olevat COVID-19-rokotteet ovat tehokkaita niin alkuperäistä COVID-19-virusta ja ainakin osittain myös tiettyjä muunnosviruksia vastaan (Aivelo 25.3.2021.)

Rokotteiden antaminen on aloitettu keväällä 2021 maakohtaisesti erikseen määritellyn rokotejärjestyksen mukaan. Suomessa ei ole omaa rokotekehitystä tai rokotetuotantoa, joten Suomi joutuu hankkimaan rokotteet ulkomaalaisilta rokotevalmistajilta (Rajaniemi &

Engeström 2021). Koska rokotteita on saatavilla toistaiseksi rajoitetusti, tarjotaan niitä ensimmäisenä henkilöille, joilla on terveydentilan tai iän puolesta korkeampi riski sairastua virukseen tai kohdata tauti esimerkiksi työssään. (THL 2020.) Suomessa COVID-19-rokotuksen ottaminen on maksutonta ja toistaiseksi vapaaehtoista.

4.7 Pandemian tulevaisuus ja vaikutukset Suomessa

COVID-19-pandemia on ajankohtainen, globaali ongelma, jonka tulevaisuutta ei voida tieteellisesti varmuudella ennustaa. Tilanteen luonne voi muuttua viruksen leviämisen kannalta suhteellisen nopeasti joko negatiiviseen tai positiiviseen suuntaan. Vuonna 2020 Suomessa taisteltiin alkuperäistä COVID-19-virusta ja sen leviämistä vastaan, mutta nyt taistellaan seuraavien kuukausien ajan uusia virusmuunnoksia vastaan niiden nopeampaa leviämistä estäen. Jos leviämistä estävät toimenpiteet eivät tehoa, sairaanhoitopiirien sairaalakapasiteetti ei tule riittämään. (Aivelo 25.3.2021.)

COVID-19-viruksen ja lisääntyneiden virusmuunnosten leviämisen ehkäisemiseksi on tehty paljon toimenpiteitä valtakunnallisesti. Suomessa on asetettu voimaan erilaisia rajoituksia ja suosituksia, joiden tavoitteena on hidastaa ja estää viruksen leviämistä, turvata suomalaista terveydenhuoltoa sekä suojella etenkin riskiryhmiin kuuluneita kansalaisia (Valtioneuvosto 2020). Suomi selviytyi ensimmäisestä COVID-19-epidemia-aallosta huomattavasti muita Euroopan maita paremmin laajojen rajoitus- ja tukitoimien ansiosta (STM 2021). Muunnosvirukset alkuperäisen COVID-19-viruksen tapaan ovat kaikki lähtöisin ulkomailta, joten rajojen yli liikkumista rajoittamalla voitaisiin estää uusien varianttien siirtymistä Suomeen. Rajoilla olisi syytä myös jatkaa terveysturvallisuuden kontrollia COVID-19-testauksella mahdollisimman pitkään. Suomessa on kuitenkin talven ja kevään 2021 aikana tunnistettu useita muunnosviruksia, joten pelkästään rajoilla tapahtuva toiminta ei helpota Suomen rajojen sisäistä epidemiatilannetta. (Aivelo 25.3.2021).

Koska kyseessä on ajankohtainen, edelleen leviävä epidemia, voimassa olevia rajoituksia ja suosituksia joudutaan säätelemään jatkuvasti sairaanhoitopiirien ilmoittamien tartuntalannetietojen perusteella. Osa asetetuista rajoituksista ja suosituksista ovat valtakunnallisia, osa taas sairaanhoitopiirien epidemialuokittelun mukaan määräytyviä. Voimassa olevat rajoitukset ja suositukset voivat vaihdella myös kunta- tai kaupunkikohtaisesti. (THL 2021.) Rajoitusten tarkoituksena on vähentää ihmisten välisiä kohtaamisia ja sitä kautta vähentää tartuntojen leviämistä ja katkaista mahdollisia tartuntaketjuja. Rajoitusten tarkoituksena on myös valtakunnallisesti varmistaa maan sairaanhoitokapasiteetin riittävyttä ja edistää kriisitilanteesta selviytymistä. (Valtioneuvosto s.a.)

Väestön rokottaminen tulee laskemaan tartuntamääriä alas ja estämään uusia tartuntoja, mikäli rokotteiden antaminen edistyy tarpeeksi nopeasti. Rokotteiden antamiseen vaikuttaa kuitenkin hidastavasti rokotteiden heikko saatavuus ja riittävyys, joten toistaiseksi sen vaikutukset eivät riitä epidemian hillitsemiseen. (Aivelo 25.3.2021.)

Parhaassa mahdollisessa tapauksessa syksyllä 2021 tehtyjen toimenpiteiden vaikutukset ovat nähtävissä ja rajoituksia voidaan alkaa purkaa valtakunnallisesti. Rajoitusten purkaminen mahdollistaisi esimerkiksi tapahtumien järjestämisen. Tilanne voi kuitenkin olla esimerkiksi ajallisesti epävarma, joten suunnitelmissa tulee varautua hyvinkin nopeisiin muutoksiin tartuntojen leviämisen suhteen. Voidaan myös uskoa, että monet annetut suositukset ja toimenpiteet jäävät voimaan vielä pahimman epidemia-aallon jälkeenkin. Näitä suosituksia ja toimenpiteitä ovat esimerkiksi hygieniaan liittyvät toimenpiteet, kuten käsihygieniasta huolehtiminen ja kasvomaskien käyttäminen. Tapahtuman järjestämisen näkökulmasta on tärkeää viestiä tapahtumaan osallistujille toimenpiteistä, joita on tehty turvallisen tapahtuman järjestämisen eteen. Osallistumiskynnys tapahtumiin on hyvin mahdollisesti noussut, joten viestintä tapahtuman järjestäjän ja osallistujan välillä on hyvin merkittävässä roolissa. (Aivelo 25.3.2021.)

5 Pandemian vaikutukset urheilutapahtumien järjestämiseen

5.1 Vaikutukset urheilutapahtumien järjestämisen prosessiin

COVID-19-pandemian takia monet urheilutapahtumat ympäri maailmaa ovat joutuneet keskeyttämään, perumaan tai siirtämään kilpailuja ja asettamaan tiukat rajoitukset osallistumiselle jopa kieltämällä yleisön tapahtumista (CNN 2021). Myös kiristyneet matkustus- ja maahantulorajoitukset ovat vaikuttaneet kansainvälisten urheilutapahtumien järjestämiseen. Urheilutapahtumien siirtäminen ja peruminen ovat taloudellisesti järjestäville organisaatioille tappiollisia toimenpiteitä.

Isot, kansainväliset urheilutapahtumat ovat tulleet osaksi maailmanlaajuista urheiluliiketoimintaa, joilla monet maat rakentavat omaa kansantalouttaan (Olympiakomitea 2018). Urheilutapahtumiin osallistuvan yleisön merkitys huippu-urheilussa on omalta osaltaan merkittävä. Lämsän (31.1.2020) mukaan säännöllinen yleisölle esiintyminen on ammattiuurheilussa lähes ehdotonta ja esimerkiksi useiden urheilulajien rahoitus muodostetaan yleisön, yhteistyöyritysten ja mediasopimusten kautta. Urheilutapahtumien järjestäminen tyhjiille katsomoille ilman yleisöä on mahdollistanut joidenkin urheilutapahtumien järjestämisen pandemia-aikana, vaikka taloudellisesti se ei ole järjestävälle organisaatiolle järkevää.

Urheilutapahtumien turvallisessa järjestämisessä lähdetään liikkeelle pääasiallisesta kohderyhmästä eli tapahtumaan osallistuvista urheilijoista ja joukkueista. Joukkueiden ja urheilijoiden turvallisuus on järjestämisen tärkein prioriteetti. COVID-19-pandemia-ajan kautta urheilutapahtumien ja otteluiden toteuttamisessa on siirrytty erityiseen ”kupla-ajatteluun”. Kuplaan eristämällä pyritään estämään ylimääräisiä kontakteja urheilijoiden ja muiden toimijoiden välillä. Kupla-ajattelun ydinajatuksen siirtäminen käytäntöön tapahtuman järjestämisen prosessissa tarkoittaa esimerkiksi tapahtumaan osallistuvien urheilijoiden eristämistä erilleen muusta tapahtumaa ympäröivästä ympäristöstä. Kuplan sisällä urheilijoita testataan COVID-19-virustesteillä ja huolehditaan korkeista hygieniastandardeista esimerkiksi edellyttämällä kasvomaskien käyttämistä. Kasvomaskien käytöllä voi olla suuri merkitys esimerkiksi mahdollisessa tartuntatilanteessa, jolloin virukselle altistuneiden eli karanteeniin asetettavien määrä voi olla pienempi. (Marttinen 25.3.2021.)

Kokonaisuudessaan ulkona järjestettävät urheilu- ja ottelutapahtumat ovat pandemia-aikana turvallisempia järjestää niin urheilijoiden kuin tapahtumiin osallistuvan yleisön näkökulmasta. Marttisen (25.3.2021) mukaan ulkotiloissa järjestetyt ottelutapahtumat esimerkiksi jalkapallossa ovat tartuntariskiltään pienempiä verrattuna esimerkiksi jääkiekkoon, jossa kylmissä, pienissä sisätiloissa liikkuminen on lisännyt tartuntoja huomattavasti.

Mikäli valtakunnalliset toimenpiteet auttavat tartuntamäärien laskemiseen, Aivelon (25.3.2021) mukaan on mahdollista, että etukäteen suunniteltuja, ulkona järjestettäviä tapahtumia on mahdollista järjestää jo kesällä tai syksyllä 2021, mikäli tapahtuman suunnittelussa ja käytännön järjestelyissä otetaan huomioon esimerkiksi riittävät turvaetäisyydet ja osallistujilta edellytetään kasvomaskien käyttämistä. Urheilutapahtumien kansainvälistä järjestämistä on kuitenkin vaikea ennakoida, sillä maiden eroavaisuudet tartuntatilanteen suhteen - ja sitä kautta esimerkiksi erilaiset liikkumis- ja matkustusrajoitukset - määrittävät pitkälle urheilijoidenkin liikkumista kansainvälisiin urheilutapahtumiin.

5.2 Kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen maailmalla pandemia-ai- kana

Kansainvälisiä urheilutapahtumia järjestävät organisaatiot ovat pyrkineet sopeutumaan pandemian aiheuttamiin muutoksiin erilaisin erikoisjärjestelyin. Tavoitteena on mahdollistaa turvallisten urheilukilpailuiden järjestäminen rajoituksista huolimatta.

Yksi maailman suurimmista tennisurheilutapahtumista on Australian avoin tennisturnaus, the Australia Open, joka järjestetään vuosittain tammikuussa Australian Melbournessa. Vuonna 2021 tennisturnauksen alkua jouduttiin siirtämään kolmella viikolla eteenpäin koronaviruspandemian takia, mutta tapahtuma pystyttiin pandemiatilanteesta huolimatta järjestämään (Yle 2020). Tennisturnaukseen oli myös mahdollista ottaa paikallisia katsojia, sillä Australian hallitus on onnistunut estämään koronaviruksen leviämistä tiukoilla toimilla esimerkiksi sulkemalla maan rajat kokonaan ulkomaisilta matkailijoilta. Turnaukseen osallistuneilta pelaajilta, heidän huoltojoukoiltaan ja median edustajilta vaadittiin Australian hallituksen asettaman lainsäädännön puitteissa 14 vuorokauden karanteenia maahan saapumisen jälkeen. Turnaukseen osallistuvilla pelaajilla ja heidän välttämättömillä taustajoukoillansa oli kuitenkin mahdollisuus käyttää päivän aikana viisi tuntia harjoitteluun, jotta karanteenijakso ei vaikuttaisi pelaajien loukkaantumisriskiin negatiivisesti. Harjoittelualueelle pääseminen vaati kuitenkin negatiivisen COVID-19-testituloksen ja harjoittelualueella valvottiin järjestävän organisaation puolelta tarkasti esimerkiksi turvavälien pitämistä sekä kasvomaskien käyttöä. (Government of Victoria 2021.) Turnauksen peliareenat oli jaettu kolmeen eri vyöhykkeeseen, jotka olivat erillään toisistaan. Peliareenoille otettiin myös vähemmän katsojia aikaisempiin vuosiin verrattuna, sillä turvavälien noudattamista varten katsojien istumapaikkoja oli vähennetty. Katsojien ostamat pääsyliput olivat henkilökohtaisia ja pääsylipulla pääsi ainoastaan lipun osoittamalle vyöhykkeelle, jotta mahdollinen tartuntajäljitys olisi viranomaisille helpompaa. Digitaaliset pääsyliput ja kontaktittomat maksutavat vähentävät myös eri henkilöiden välisiä kontakteja. Lähikontakteja muihin ihmisiin

pyrittiin minimoimaan myös erilaisilla turvaopasteilla, joilla ohjeistettiin katsojia noudattamaan turvavälejä esimerkiksi jonotustilanteissa. Jo peli- ja tapahtumapaikkojen rakennusvaiheessa pyrittiin maksimoimaan ulkotilojen ja hyvin ilmastoitujen sisätilojen käyttöä (Australia Open 2021.)

5.3 Kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen Suomessa pandemia-aikana

Esimerkiksi Kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n järjestämät World Cup-tapahtumat ja MM-kilpailut ovat korkean tason kansainvälisiä urheilutapahtumia, jotka luokitellaan Maailman terveysjärjestön WHO:n puolesta kasvavan kansanterveysriskin joukkotapahtumiksi (World Health Organization 2005). Joukkotapahtumien järjestäminen koronaviruspandemian aikana vaatii järjestävältä organisaatiolta tarkkaa riskien arviointikykyä taudin leviämisen estämiseksi. Kansainvälinen hiihtoliitto FIS käyttää riskien arvioimisessa Maailman terveysjärjestön ja Kansainvälisen Olympiakomitean yhdessä kehittämää tapahtumakohtaista riskienarviointityökalua. (FIS 2020.)

Lahdessa tammikuussa 2021 järjestetyt FIS:n hiihtolajien maailmancupin osakilpailut Lahti Ski Games eli Salpausselän kisat järjestettiin kokonaan ilman yleisöä FIS:n ja viranomaisien asettamien koronaohjeistusten mukaisesti. Salpausselän kisat ovat vuosittain Lahdessa järjestettävä hiihtolajien kansainvälinen World Cup-tapahtuma, jonka lajeina ovat maastohiihto, mäkihyppy ja yhdistetty. (Lahti Ski Games 2021.) Kaikilta tapahtumaan ulkomailta saapuneilta osallistujilta vaadittiin Suomen rajatarkastuksessa passintarkastuksen yhteydessä enintään 72 tuntia vanha todistus negatiivisesta COVID-19 testituloksesta. Tapahtumaan osallistuneet osallistujat jaettiin neljään pienempään ryhmään roolinsa mukaan eri värikoodeilla, joiden keskinäistä kontaktia pyrittiin minimoimaan kilpailuiden aikana. Punaiseen ryhmään kuuluivat urheilijat, heidän joukkueensa ja henkilöt, jotka työskentelevät suorassa ja/tai lähikontaktissa heidän kanssaan. Keltaisen ryhmän muodostivat kansallinen ja kansainvälinen media ja sinisen ryhmän pääsääntöisesti ne henkilöt, jotka eivät olleet lähikontaktissa punaiseen ryhmään kuuluvien kanssa. Jokaisen punaiseen ryhmään kuuluvan henkilön tuli osallistua maahan tulon jälkeen uuteen COVID-19-testiin ja täyttää FIS:n määrittelemä erillinen terveystarkastus ennen tapahtuma-alueelle pääsemistä. Jokaisella joukkueella oli myös tarkan suunnitelman mukaiset omat majoitus-tilat, huoltoalueet ja ruokailuajat. Punaisella ryhmällä oli myös kasvomaskipakko kaikilla julkisilla alueilla. Tapahtuman osallistujat veloitettiin noudattamaan myös yleisiä terveys- ja turvallisuusohjeita turvavälien noudattamisesta sekä käsi-, yskimis- ja aivastamishygienian osalta. Järjestäjien toimesta tapahtuma-alueelle oli tarkasti suunniteltu useita käsienpesu- ja

desinfiointimahdollisuuksia tukemaan yleisiä terveysturvallisuusohjeita ja hygienian ylläpitämistä. (Lahti Ski Games 2021.)

5.4 Case: Sulkapallon nuorten EM-kilpailut 2020

Suomessa on jouduttu useiden muiden maiden tavoin perumaan tai siirtämään isoja, kansainvälisiä urheilutapahtumia. Syksyllä 2020 - pandemiatilanteesta huolimatta - Lahden Liikuntakeskus Pajulahdessa järjestettiin 25.10 - 7.11.2020 sulkapallon nuorten EM-kilpailut, joihin osallistui 22 Euroopan maata. Kilpailuihin osallistui yhteensä 200 pelaajaa, jotka kilpailivat joukkue- ja henkilökohtaisissa kilpailuissa. Itse tapahtumaan osallistui yhteensä noin 300 henkilöä, johon laskettiin pelaajien lisäksi joukkueiden jäsenet (valmentajat, lääkärit, fysioterapeutit ja joukkueenjohtajat) sekä turnaushenkilökunta. Kilpailuiden järjestäminen oli pitkään epävarmaa, sillä koronavirus tilanne Euroopan maissa oli syksyllä 2020 erittäin huono ja monissa maissa Suomen lisäksi oli turvauduttu matkustamista rajoittaviin toimenpiteisiin, jotka estivät esimerkiksi muutaman joukkueen osallistumisen EM-kilpailuihin. Kilpailuja järjestänyt organisaatio oli luonut hyvissä ajoin tapahtumalle koronavirusprotokollan sekä tarkat suunnitelmat. Organisaatio oli kuitenkin joutunut varautumaan myös tapahtuman mahdolliseen siirtämiseen tai perumiseen. Kilpailuiden järjestäminen pandemia-aikana vaati lopulta myös erillisen poikkeuslupapäätöksen Suomen Rajavartiolaitokselta, sillä tapahtuman järjestäminen vaati muista maista tulevien maajoukkueiden pääsyn maahan. (Kittelä 15.3.2021.)

Ennen kilpailuiden alkamista jokaiselle osallistujalle joukkueelle lähetettiin järjestävän organisaation toimesta kuitattavaksi COVID-19-protokolla, johon oli koottu oleellimmat ohjeistukset. Joukkueet, pelaajat ja muut taustajoukot saapuivat Suomeen kahdessa eri saapumiserässä. Joukkuekilpailut käytiin aikataulun mukaan ensimmäisessä, jolloin suurin osa pelaajista ja joukkueista saapui Suomeen ensimmäisessä erässä. Saapuessaan Suomeen jokaisella osallistujalla tuli olla korkeintaan 72 tuntia vanha negatiivinen COVID-19-testitulokset. He viettivät ensimmäiset 72 tuntia karanteenissa niin, että jokainen joukkue harjoitteli ja ruokaili ennalta määrättyjen aikataulujen mukaisesti ja ainoastaan oman joukkueensa kesken. Karanteenin aikana joukkueiden ja kilpailuita järjestäneen organisaation välillä ei ollut kontakteja. Omista hotellihuoneistaan poistuessaan jokaisen osallistujan tuli käyttää kasvomaskia. Joukkueiden karanteeniajan harjoittelu tapahtui erillisessä harjoitus-hallissa. Karanteenin jälkeen jokaiselle osallistujalle suoritettiin uusi koronavirustesti, joka suoritettiin paikan päällä Pajulahden liikuntakeskuksessa antigeenipikatestinä. Antigeenitestit analysoitiin Pajulahdessa ja testitulokset valmistuivat noin 20 minuutissa. Halliin, jossa EM-kilpailuiden viralliset ottelut pelattiin, pääsi ainoastaan Pajulahdessa suoritettujen testien negatiivisella tuloksella. Testaus suoritettiin kaikille tapahtumaan osallistujille, myös

tapahtuman työntekijöille. Toisella saapumiserällä - eli ainoastaan henkilökohtaiseen kilpailuun osallistuvilla pelaajilla ja heidän taustajoukoillaan - käytettiin samoja toimenpiteitä kuin ensimmäisen erän osallistujilla. Kilpailujen ennalta suunniteltu aikataulu joukkueiden saapumiseen, karanteeniin ja kilpailuihin on esitelty taulukossa 2. (Kittelä 15.3.2021.)

Taulukko 2. Sulkapallon nuorten EM-kilpailuiden 2020 aikataulu (mukaillen Kittelä 2021)

25.10.2020	1. erän saapuminen Suomeen ja Pajulahden liikuntakeskukseen
25.-28.10.2020	1. erän karanteeni
28.10.2020	1.erän koronavirustesti antigeenipikatestillä + PCR-testillä
29.10.- 2.11.2020	EM-kilpailuiden joukkueturnaus
29.10.2020	2.erän saapuminen Suomeen ja Pajulahden liikuntakeskukseen
29.10.- 1.11.2020	2.erän karanteeni
1.11.2020	2.erän koronavirustesti antigeenipikatestillä + PCR-testillä
2.11.-7.11.2020	EM-kilpailuiden henkilökohtainen turnaus

EM-kilpailuissa tehdyissä testeissä löytyi kaksi positiivista koronavirustulosta eli kaksi joukkuetta lopulta suljettiin turnauksesta. Näiden joukkueiden sisällä tartuntaketju jatkui kolmella jatkotartunnalla, mutta tartunnat eivät levinneet eteenpäin muihin joukkueisiin tai järjestävään organisaatioon. Tästä voidaan päätellä tehtyjen toimenpiteiden olleen tarpeeksi riittäviä.

Kun antigeenipikatesti näytti positiivista tulosta, osallistujille tehtiin PCR-testi varmistamaan testituloksen oikeellisuus. Lisäksi koko joukkue eristettiin erilliseen majoitusrakennekseen, jossa jokainen joukkueeseen kuulunut majoitettiin omaan yhden hengen huoneeseensa jatkotartuntojen minimoimiseksi. Tässä tapauksessa koko joukkue suljettiin suoraan turnauksesta, vaikka esimerkiksi joukkueessa ilmennyt koronavirustartunta olisi ollut huoltajalla tai valmentajalla, ei pelaajalla. Karanteenista ja eristyksen pituudesta vastuussa oli PHHYKY eli Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä (Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri). PHHYKY määritteli ajankohdan, jolloin tartunnalle altistunut joukkue sai matkustaa takaisin kotimaahansa. Eristetylle joukkueelle toimitettiin päivittäin ruoat huoneiden ulkopuolelle ja joukkueella oli lupa poistua eristyksestä ainoastaan ulkoilemaan. PHHYKY:n

sairaanhoidajat ja kilpailujen järjestäjäorganisaatio olivat jatkuvasti yhteydessä sairastuneisiin ja muihin joukkueiden jäseniin pyrkien tekemään karanteenijasta mahdollisimman siedettävän. (Kittelä 15.3.2021.)

Kittelän (15.3.2021) mukaan EM-kilpailuiden ottelut pelattiin ilman yleisöä, ainoastaan oteluvuorossa olleiden pelaajien maajoukkueet saivat olla katsomossa. Ottelut striimattiin ja näytettiin muulle yleisölle Badminton Europe Tv:n kautta. Toimitsijat, järjestävä organisaatio, pelaajat ja muut huoltojoukot olivat velvoitettuja käyttämään kasvomaskia aina tapahtuma-alueella liikkuaan – ainoa poikkeus tästä olivat pelaajat pelitilanteissa. EM-kilpailut olivat ensimmäinen Euroopassa koronaviruspandemian aikana järjestetty sulkapallotapahtuma. Vallitsevasta tilanteesta ja kahdesta tartunnasta huolimatta tapahtumaa pidettiin onnistuneena ja korkeatasoisena. Huolellisten turvallisuustoimenpiteiden ansiosta onnistuttiin estämään epidemian suurempi leviäminen.

5.5. Vastuullinen tapahtuma -leima

Suomessa opetus- ja kulttuuriministeriö yhdessä tapahtuma-alan toimijoiden ja muiden viranomaisten kanssa on luonut syksyllä 2020 uudet, ajankohtaiset linjaukset tapahtumien järjestämiseen koronaviruspandemian aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriön (2020) mukaan tavalliset ohjeistukset eivät pandemia-aikana ole käyttökelpoisia, vaan turvallisten ja vastuullisten tapahtumien järjestämiseen eri aloilla vaaditaan entistä tarkempia, yhteisiä rajoituksia ja säädöksiä.

Vastuullinen tapahtuma -leima on opetus- ja kulttuuriministeriön syksyllä 2020 luoma konkreettinen toimenpide, jonka tarkoituksena on auttaa tapahtumajärjestäjiä viestimään tapahtumaan osallistujille, että he ovat sitoutuneet noudattamaan annettuja viranomaisohjeistuksia ja -suosituksia sekä kertomaan siitä, miten kyseiset ohjeistukset ja suositukset toteutetaan tapahtumassa käytännön tasolla. Leimalla pyritään vahvistamaan yleisön luottamusta tapahtumajärjestelyjen turvallisuuteen myös epidemiatilanteen laantuessa. Leiman saaminen edellyttää järjestäjältä huolellista suunnittelua ja tarkkaan määrättyjä toimenpiteitä. Näitä ovat esimerkiksi koronaepidemian tason huomioon ottaminen eri vaiheissa (perusvaihe, kiihtymisvaihe, leviämisvaihe) ja tapahtumien järjestämiselle asetetut toimintaperiaatteet, joita ovat esimerkiksi tilojen järjestäminen turvavälit huomioiden, riittävät käsien puhdistus- ja desinfiointimahdollisuudet, kasvomaskien käyttösuositus/-pakko, aktiivinen siivous ja tapahtumaan osallistujille nähtäväksi tuodut selkeät toimintaohjeistukset. (OKM 2020.)

OKM:n (2020) mukaan viruksen epidemiatasosta riippumatta Vastuullinen tapahtuma -leiman seitsemän periaatetta koskevat tapahtuman turvallisuussuunnitelman laatimista, yleistä tapahtuman järjestämistä, lipun ostamista ja tietojen keräystä, kasvomaskien käyttöä ja turvallisuuden valvontaa, esteettömyyttä, vastuullista työskentelyä ja yleisiä yleisöä koskevia periaatteita.

6 Pandemia-ajan toimintaohjeistukset

6.1 Sisätiloissa järjestettävien urheilulajien toimintaohjeistukset

COVID-19-viruksen tartuntamekanismin leviämisen kannalta sisätiloissa harrastettavat urheilulajit, kuten erilaiset joukkue- ja kontaktilajit, joissa kontaktitilanteita ei voida välttää, ovat korkeimman tartuntariskin lajeja. Sisätiloissa harrastettavissa urheilulajeissa tartuntariskiin oleellisesti vaikuttavia tekijöitä ovat osallistujien lukumäärä, harrastustilan koko, ilmastointi sekä harjoitettavan toiminnan laatu. Tartuntariski kasvaa erityisesti tilanteissa ja harrastuksissa, joissa ei ole mahdollista säilyttää riittävän suuria turvaetäisyyksiä ihmisten välillä. Myös urheilulajit, joissa syntyy hengästymistä tai voimakasta äänenkäyttöä, lisäävät tartuntariskiä (OKM & THL 2020).

Suomessa noudatetaan ensisijaisesti voimassa olevia valtakunnallisia ja paikallisia viranomaisohjeistuksia, joita ovat Valtioneuvoston, Aluehallintoviraston (AVI) ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) ohjeistukset. Näiden ohjeistusten lisäksi useilla lajiliitoilla on omia toimintaohjeistuksia, jotka määrittelevät yksityiskohtaisesti lajin harrastamiseen liittyviä säästöjä ja poikkeuksia (Government of the United Kingdom 2021). Ohjeistuksien tarkoituksena on luoda pohja lajien turvalliselle harrastamiselle sekä ottelutapahtumien turvalliselle ja terveelliselle järjestämiselle (Salibandyliitto 2020).

Yhdysvaltojen jalkapalloliiton U.S Soccerin sisätiloihin suunnatun liikuntaohjeistuksen (2020) mukaan korkeamman taajuuden ilmanvaihto vähentää COVID-19-viruksen leviämisen riskiä sisätiloissa. Harjoitustiloissa tulisi lisätä ulkoilman kiertoa tuulettamalla tilaa säännöllisesti avaamalla ovia ja ikkunoita. Sairastuneen ihmisen hengittämän ilman siirtyminen toisiin henkilöihin suljetussa, huonosti ilmastoidussa tilassa on todettu lisäävän leviämisen riskiä (WHO 2020). Sisäpallolajeissa joukkueiden yhteiset harjoitukset ja pelinomaiset harjoitteet lisäävät leviämisen riskiä osallistujien lukumäärän ja kontaktien kasvessa. Riskiä lisäävät edelleen joukkueiden väliset tapahtumat, kuten erilaiset kansalliset tai kansainväliset turnaukset ja tapahtumat. (THL 2020.)

Useissa sisäpallolajien harrastamiseen keskittyvissä ohjeistuksissa tuodaan esille etenkin jatkuvan henkilökohtaisen terveydentilan arvioinnin painottaminen ja mahdollisten koronavirustartuntaan liittyvien oireiden seuraaminen. Mikäli lajia pelaavalla tai muuten toiminnassa mukana olevalla henkilöllä todetaan lieviäkin virukselle tyypillisiä oireita, tulisi henkilön tällöin välttää urheilutoimintaan osallistumista ja pysyä kotona välttäen kontakteja muihin ihmisiin. (Suomen Palloliitto ry 2020.) Kotona tulee pysyä myös, jos henkilö on ollut

lähikontaktissa virukseen sairastuneen ihmisen kanssa ja henkilö odottaa testituloksia (Centers for Disease Control and Prevention 2020).

Toinen merkittävä ohjeistus on riittävien turvavälien pitäminen toisiin henkilöihin ja maskin käyttäminen aina, jos turvavälien pitäminen ei ole konkreettisesti mahdollista. COVID-19-viruksesta syntyneiden muuntovirusten nopeamman tarttuvuuden myötä THL (2021) suosittelee jo yli 2 metrin turvaetäisyyksiä ihmisten välillä. Turvavälien pitäminen ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi erilaisissa joukkue- ja kontaktilajeissa.

Kasvomaskin käyttöä suositellaan käytettäväksi aktiivisen urheilutoiminnan ulkopuolella. Suomen Palloliitto ry:n alueellisten futsaltapahtumien ohjeistuksen (2020) mukaan yli 15-vuotiaiden joukkueiden toiminnassa mukana olevien henkilöiden tulee käyttää kasvomaskia ottelutapahtumiin matkustettaessa ja pelitilanteiden ulkopuolella. Kokoaikaisesti kasvomaskien käyttöä veloitetaan kuitenkin esimerkiksi toimihenkilöiltä, valmentajilta ja katsojilta. Fyysisen urheilutoiminnan aikana kasvomaskin käyttö ei kuitenkaan ole suositeltavaa, sillä kasvomaskin käyttö voi hämärtää näköä, lisätä hengitysvaikeuksia ja loukkautumisriskejä (U.S. Soccer 2020).

Kolmas merkittävä ohjeistus on henkilökohtaisesta käsi-, yskimis-, ja aivastamishygienistä huolehtiminen. Kädet tulisi pestä aina ennen urheilusuorituksia ja urheilusuoritusten jälkeen huolellisesti saippualla ja lämpimällä vedellä vähintään 20 sekunnin ajan. Mikäli käsienpesu ei ole mahdollista, tulisi henkilöiden käyttää käsien puhdistamisessa ja desinfioimisessa käsihuuhdetta, jonka alkoholipitoisuus on vähintään 60 prosenttia (CDC 2020). Henkilöiden tulee myös suojata suu yskiessä ja niistäessä - esimerkiksi yskimällä kohti kainaloa tai hiaa ja käyttämällä niistämiseen kertakäyttöistä nenäliinaa, joka kierrätetään heti käytön jälkeen roska-astiaan. Henkilöiden tulisi välttää myös kasvojen, silmien tai suun ylimääräistä koskettelua. (THL 2020.)

Palloilulajeissa on tärkeää huomioida urheilutoiminnassa käytettävät varusteet ja rajoittaa esimerkiksi joukkueessa toimivien henkilöiden yhteisessä käytössä olevat välineet minimiin. Urheilutoimintaan osallistuvien henkilöiden suositellaan käyttävän mahdollisimman paljon omia henkilökohtaisia varusteita, kuten omia juomapulloja, pyyhkeitä, käsineitä ja kypäriä. Mikäli yhteisten välineiden käyttö on lajin kannalta välttämätöntä, yhteisessä käytössä olevia harjoitusvälineitä tulee desinfioida usein, esimerkiksi otteluiden välissä. (Suomen Palloliitto ry 2020.)

Sisätiloissa tapahtuvien ottelutapahtumien järjestämisessä tulee ottaa huomioon myös käytettyjen tilojen siivouksen merkitys. Työterveyslaitoksen (2020) mukaan COVID-19-viruksen säilyminen erilaisilla pinnoilla riippuu ajasta, materiaalista, tilan ilmankosteudesta sekä lämpötilasta. Viruksen leviämistä ja vähenemistä voidaan estää tehokkailla siivoustoimilla käyttäen oikeaoppisia puhdistusaineita. Julkisissa tiloissa, joissa kävijöitä on runsaasti, suositellaan esimerkiksi 2-4 tunnin välein tehtävää siivousta tai desinfiointia. Yleisten tilojen siivouksessa tulisi käyttää emäksistä yleispuhdistusainetta ja saniteettitiloissa desinfiointiainetta. (Työterveyslaitos 2020.)

Suomen Palloliitto ry:n alueellisten futsaltapahtumien ohjeistuksen (2020) mukaan jokainen ottelutapahtumiin osallistuva joukkue on yhdessä tapahtuman vastuujärjestäjän kanssa velvollinen huolehtimaan keskinäisestä kommunikoinnista ja tiedonkulusta niin, että ottelutapahtumien aikana - esimerkiksi mahdollisessa tartuntatilanteessa - kaikki osapuolet ovat nopeasti tavoitettavissa. Osallistuvilta joukkueilta odotetaan myös vastuuta vastata itse esimerkiksi annettujen ohjeistusten - kuten hygieniaohteiden - ja muiden määräysten noudattamisesta. Joukkueiden joukkueenjohtajilta vaaditaan myös tarkkaa kirjantapoa esimerkiksi tapahtumaan osallistuvista pelaajista ja muista toimihenkilöistä. (Suomen Palloliitto ry 2020.)

6.2 Tartuntatilanteiden toimintaohjeistukset

Mikäli tapahtumassa tai harrastustilanteessa todetaan COVID-19-tartunta, tulee osallistujien toimia viranomaisten edellyttämien ohjeiden mukaisesti. Tapahtuman vastuujärjestäjän tulee mahdollisessa tartuntatilanteessa tehdä yhteistyötä paikallisen tartuntataudeista vastaavan viranomaisyksikön kanssa. (Suomen Palloliitto ry 2020.) Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu ensisijaisesti aina kunnan, kaupungin tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, joka arvioi esimerkiksi mahdolliset altistumiset. Altistuneet tulee jäljittää ja asettaa tartuntatautilain mukaisesti 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin. (OKM & THL 2020.) Karanteeni määritellään määräaikaiseksi eristykseksi, jonka tarkoituksena on estää mahdollista oireellista tai oireetonta viruksen leviämistä (THL 2021). Altistuneiden jäljitystä helpottaa esimerkiksi tapahtuman järjestäjän tarkka tietoperusta tapahtumaan osallistuneista henkilöistä. (OKM & THL 2020.)

Jos tapahtumaan osallistuvalla henkilöllä havaitaan tapahtuman aikana koronavirusinfektioon sopivia oireita, tulee hänet ohjata erilliseen, suljettuun tilaan odottamaan turvallista poistumista tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi (Suomen Palloliitto ry 2020).

Tilanteessa, jossa henkilö epäilee saaneensa tartunnan, tulee hänen ensisijaisesti tehdä oireiden arviointi digitaalista Omaolo-palvelua käyttäen. Omaolo on Suomessa toimiva kansallinen digipalvelu, jonka tarkoituksena on auttaa kansalaisia kartoittamaan hoidon tai palveluiden käytön tarvetta. Omaolo-palvelu ohjaa COVID-19-oirearvion kautta henkilön testiin. (Omaolo 2021.) THL:n (2021) suosituksen mukaan testissä käyneen henkilön tulisi noudattaa omaehtoista karanteenia testituloksen valmistumiseen asti. Omaehtoisen ja virallisen karanteenin erona on omaehtoisen karanteenin perustuminen aina henkilön omaan vapaaehtoisuuteen, kun taas virallisesta karanteeniin asettamisesta päätävä on kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalla lääkäriellä. Virallisen karanteenin rikkomisesta voi seurata Suomen lainsäädännön rikoslain (39/1889) 2§ mukaan rangaistus terveydensuojelurikkomuksesta (Finlex 2021).

6.3 IFF:n ohjeistus kansainvälisten ottelutapahtumien järjestämiseen COVID-19-pandemian aikana

Kansainvälinen salibandyliitto IFF, International Floorball Federation, on julkaissut alkuvuodesta 2021 oman COVID-19-ohjeistuksensa, josta käytetään englanninkielistä nimitystä IFF COVID-19 Event Protocol. Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on toimia virallisena ohjeistuksena kaikissa liiton alaisissa ottelutapahtumissa pandemia-aikana. Ohjeistusta päivitetään taudin leviämisen ehtoilla lähempänä järjestettäviä ottelutapahtumia. Vuonna 2021 IFF:n järjestämiä kilpailuja ja ottelutapahtumia ovat esimerkiksi vuodelta 2020 siirretyt Helsingissä järjestettävät miesten MM-kilpailut, Ruotsin Uppsalassa järjestettävät naisten MM-kilpailut ja niihin valmistavat karsintatilaisuudet sekä U19-ikäisten tyttöjen ja poikien maailmanmestaruuskilpailut. IFF:n ohjeistusta on hyödynnetty myös tämän opinnäytetyön toiminnallisen osuuden pohjamateriaalina. (IFF 2021.)

IFF:n COVID-19 protokollan mukaan tulevissa ottelutapahtumissa, turnauksissa ja kilpailuissa edellytetään erikseen määriteltyä COVID-19-valvontaryhmän muodostamista. COVID-19 valvontaryhmän pääasiallisena tehtävänä on hallita ja varmistaa turvallinen ympäristö kaikille osanottajille. COVID-19-valvontaryhmässä tarvitaan tartuntatautien ja urheilulääketieteen asiantuntemusta. Valvontaryhmän tulee tehdä tiiviisti yhteistyötä myös paikallisen terveyshallinnon ja viranomaisten kanssa, sillä lainsäädännön mukaan maiden hallitusten ja kansanterveysviranomaisten ohjeet, rajoitukset ja muut säädökset menevät yksittäisten lajiliittojen ohjeistusten edelle. COVID-19 valvontaryhmään nimitetään vastuhenkilö, jonka tehtävänä on varmistaa COVID-19 suunnitelman ja ohjeistusten noudattaminen ja mahdollisista epäkohdista ilmoittaminen IFF:n vastuuhenkilölle. Kaikilta kilpailuihin ja muihin tapahtumiin osallistuvilta joukkueilta vaaditaan myös nimitettäväksi oma C-

19 Compliance Official, jonka tehtävänä on varmistaa oman joukkueensa puolesta IFF:n vaatimusten ja rajoitusten noudattamista. (IFF 2021.)

IFF:n ohjeistus vaatii IFF:n alaisiin tapahtumiin osallistujilta, taustajoukoilta (valmentajat, huoltajat) ja toimitsijoilta (erotuomarit, muut toiminnassa mukana olevat) erityistä huolellisuutta tartuntariskien vähentämiseksi jo viikkoja ennen tapahtumiin osallistumista. Vaatimuksiin kuuluu kahden edeltävän viikon ajan sosiaalisia kontaktirajoituksia muihin kuin joukkueen toiminnassa mukana oleviin henkilöihin sekä 10 päivän karanteenijaksoa ennen kilpailuja. Karanteenijakson aikana joukkueen pelaajilla on kuitenkin mahdollisuus esimerkiksi joukkueen keskinäiseen harjoitteluun. Ohjeistuksissa on myös muistutettu päivittäisen henkilökohtaisen hygienian huolehtimisesta, johon kuuluu esimerkiksi huolellinen käsihygienia, turvavälien pitäminen (lukuun ottamatta pelaajia ja valmentajia peli- ja harjoitustilanteissa), yleisten suihkutilojen käytön välttäminen, harjoitteluvälineiden puhdistus ennen ja jälkeen harjoituksen tai ottelun, julkisten paikkojen ja liikenteen välttäminen sekä kotona pysyminen lievienkin oireiden ilmetessä. Joukkueen pelaajien tulee käyttää omia henkilökohtaisia harjoitusvälineitä mukaan lukien omat juomapullot ja pyyhkeet. Pelikenttien sekä harjoitusalueiden puhtaudesta ja desinfiomisesta tulee huolehtia aina joukkueiden poistuessa. (IFF 2021.)

Kaikki tapahtumaan osallistuvat ovat veloitettuja noudattamaan IFF:n virallista ohjeistusta, johon kuuluu myös esimerkiksi koko joukkueen ja toiminnassa mukana olevien henkilöiden COVID-19-testaus PCR-testeillä ennen tapahtumaa. Osallistujilta vaaditaan yksi negatiivinen testitulokset, joka on otettu viimeistään 72 tuntia ennen lähtöä tai saapumista tapahtumapaikkaan (tapahtuman isäntämaassa asuville). Osallistujilla tulee olla mukanaan kaksi englanninkielistä kopiota testistä ja testituloksesta. Osallistujille voidaan liiton puolesta suositella myös viikoittaista PCR-testausta - etenkin ajallisesti lähellä tapahtumia. Kaikkia IFF:n alaisiin tapahtumiin osallistujia kehoitetaan ottamaan COVID-19 rokote ennen tapahtumaan osallistumista, mutta rajoitetun rokotesaatavuuden takia sitä ei voida toistaiseksi pitää edellytyksenä tapahtumiin osallistumiselle. (IFF 2021).

Kuten useissa muissa urheilutapahtumissa, jotka on koronaviruspandemiasta huolimatta pystytty järjestämään, myös IFF pyrkii ohjeistuksen mukaan edistämään osallistujien turvallisuutta ja kontaktien vähentämistä esimerkiksi jakamalla tapahtuma-alueen eri vyöhykkeisiin. Vyöhyke 1 sisältää osallistuvien joukkueiden sisäänkäynnit, pukuhuoneet, joukkueiden käyttämän pelikentän ja vaihtopenkkialueet. Tämän lisäksi myös ensiapupisteet, dopingvalvonta ja erotuomareiden käyttämät tilat sisällytetään tähän vyöhykkeeseen. Vyöhykkeellä 1 henkilömäärä tulisi rajoittaa mahdollisimman pieneen. Vyöhyke 1 on tarkoi-

tettu ensisijaisesti niille henkilöille, jotka ovat keskeisessä asemassa pelitapahtumien aikana. Näitä henkilöitä ovat esimerkiksi pelaajat, erotuomarit ja joukkueiden välttämättömät taustahenkilöt. Heidän lisäksi vyöhykkeellä 1 ovat IFF:n virkamiehet, ottelusihteeristö ja turvahenkilöstö. Vyöhyke 2 muodostuu pelikentän jäljellä olevasta alueesta, tv-lähetys- ja valokuvausalueesta ja hallintoalueista. Vyöhyke 3 jatkuu vyöhykkeiden 1 ja 2 ulkorojoista ja siihen sisältyy esimerkiksi yleisölle varatut alueet sekä yleisessä käytössä oleva tapahtuma-alueen ympäristö. Ennen tapahtuman alkua järjestävän organisaation tulee toimittaa tarkka suunnitelma tapahtuma-alueen vyöhykkeiden jakautumisesta IFF:lle. (IFF 2021).

7 Työn tavoite ja tausta

Työn tavoitteena oli luoda pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajeihin maailman nykytilanteeseen peilaten eli globaali COVID-19-pandemia huomioon ottaen. Ohjeistuksen taustalla on teoriapohja pandemiasta ja sen vaikutuksista tutkimalla jo valmiiksi luotuja eri sisäpalloilulajien toimintaohjeistuksia. Ajankohtaisen ja toimeksiantajalleen tärkeän opinnäytetyön aiheesta tekee COVID-19-pandemia, jonka vaikutukset ovat omalta osaltaan vaikuttaneet erittäin voimakkaasti ihmisten arkeen ja työelämäkohtaisesti esimerkiksi urheiluja kulttuuritapahtumien järjestämiseen. Tavoitteena oli teoriapohjan avulla luoda toimeksiantajalle, Salibandylitto ry:lle, mahdollisimman selkeä ja johdonmukainen ohjeistus, joka kokoaa yhteen sisätiloissa järjestettävän, osallistujilleen turvallisen, urheilutapahtuman järjestämisessä huomioon otettavat asiat. Ohjeistus on tehty erityisesti vuodelle 2021 siirretyjä salibandyn miesten MM-kilpailuja varten, mutta ohjeistuksen tarkoitus on olla hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa muissa toimeksiantajan järjestämässä kilpailuissa ja tapahtumissa.

Valmiin, onnistuneen opinnäytetyön tuloksena on luotu ohjeistus, joka tukee sisätiloissa järjestettävien turvallisten urheilutapahtumien järjestämistä nyt ja tulevaisuudessa. COVID-19-pandemian vaikutukset ovat tuoneet yleisötilaisuuksien, kuten esimerkiksi urheilutapahtumien, järjestämiseen uusia haasteita, joihin tapahtumia järjestävien organisaatioiden tulee kiinnittää huomiota entistä enemmän ja vastata niihin erityisillä toimenpiteillä. Ohjeistuksen tarkoituksena oli sisällyttää mahdollisimman paljon ajankohtaista tietoa yhteen tuotokseen ja antaa lukijalleen ideoita ja suosituksia toimenpiteistä, joilla voidaan ennaltaehkäistä erilaisten tartuntatautien ja epidemioiden – kuten nykyisessä maailmantilanteessa COVID-19-viruksen ja sen muuntovirusten – leviämistä. Ohjeistus luotiin sähköiseen tiedostomuotoon, jolloin ohjeistus pysyy tallessa, on helposti lähetettävissä ja tulevaisuudessa myös tilanteen luonteen mukaan muokattavissa. Ohjeistuksen voi halutesaan myös tulostaa paperiversioksi, jolloin sen lukeminen voi olla helppolukuisempaa. Ohjeistuksen tarkoituksena on toimia toimeksiantajan apuvälineenä turvallisen urheilutapahtuman järjestämisessä jo vuodelle 2021 siirretyissä salibandyn miesten MM-kilpailuissa, mutta sitä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa myös muissa toimeksiantajan järjestämässä kilpailuissa, turnauksissa ja tapahtumissa.

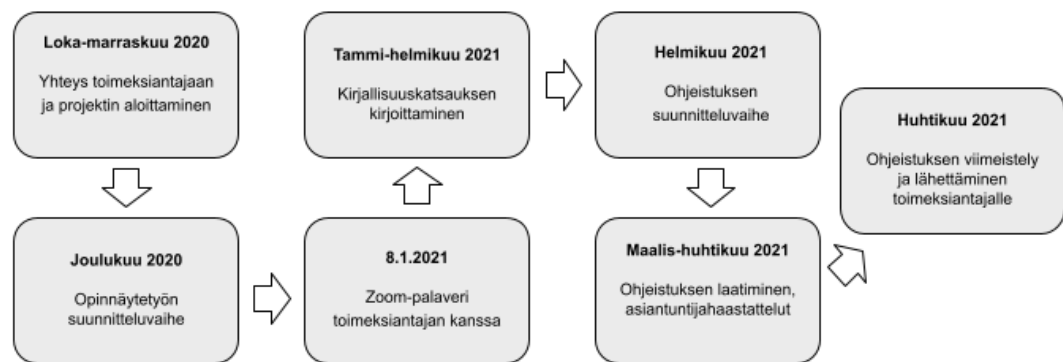
Opinnäytetyön aihe lähti muotoutumaan omasta kiinnostuksestani tehdä opinnäytetyö mahdollisimman ajankohtaisen ilmiön ympärille, jonka jälkeen lähdin etsimään idealleni työelämäyhteyttä ja toimeksiantajaa. Jo aikaisemmin vuonna 2020 olin hakenut vapaaehtoiseksi Suomessa järjestettäviin salibandyn miesten MM-kilpailuihin, josta sain paikan

viestintäpalveluiden tiimistä. Etsiessäni ajankohtaista ja itseäni kiinnostavaa aihetta opin-
näytetyölleni, päätin ottaa sähköpostitse yhteyttä MM-kilpailuita järjestävään organisaa-
tioon ja toin esille ideani tehdä opinnäytetyön osaksi MM-kilpailuihin linkitettyä. Opinnäy-
tetyön toimeksiantajaksi tuli lopulta Salibandyliitto ry ja MM 2020 -kilpailuita järjestävä or-
ganisaatio.

Salibandyn miesten MM-kilpailut järjestetään joulukuussa 2021 Helsingissä. Ottelut pela-
taan Helsingin Jäähallilla ja Hartwall Arenalla, jotka ovat kooltaan ja yleisökapasiteetiltään
isoille yleisötilaisuuksille suunniteltuja sisätiloja. Salibandyliiton (2018) mukaan MM-kilpai-
lujen katsojatarve on yli 100 000 henkeä. Tulevista MM-kilpailuista voidaankin tapahtu-
man vaatavuuden mittarin mukaisesti puhua massatapahtumana (Tukes 2021).

8 Työn vaiheet ja menetelmät

Opinnäytetyöni on toteutettu case-tyyppisenä toiminnallisena opinnäytetyönä. Työn vaiheet on esitetty kuviossa 2 aikajanaana. Kuvion alla avataan tarkemmin ohjeistuksen laatimisen vaiheita opinnäytetyöprosessin ajalta.

Kuvio 2. Opinnäytetyöprosessin vaiheet

Opinnäytetyöni eteni konstruktivisen mallin mukaan. Konstruktivinen malli on yhdistelmä kahdesta kehittämishankkeen mallista, lineaarisesta ja spiraalimallista, jotka kuvaavat kehittämishankkeen vaiheita edellä mainittujen kuvioiden mukaisesti. Työskentely eteni vaiheittain aloitusvaiheesta aloittaen. Aloitusvaihe sisältää yleensä alustavan kehittämistarpeen sekä kehittämistehtävän. (Salonen 2013, 16-17.) Tässä opinnäytetyössä tarpeena ja tehtävänä on ohjeistuksen kokoaminen turvalliseen sisäpalloilulajin urheilutapahtuman järjestämiseen. Ohjeistus on tehty erittäin ajankohtaisesta ja käytännönläheisestä näkökulmasta eli huomioiden COVID-19-pandemian vaikutukset urheilutapahtuman järjestämisen prosessiin. Aloitusvaiheessa otin sähköpostitse yhteyttä toimeksiantajaan, Salibandylitto ry:hyn ja miesten salibandyn MM 2020 -kilpailuita järjestävään tiimiin ja esitin heille ideani tulevasta opinnäytetyöstäni. MM 2020 -kilpailuiden tapahtumajohtaja Hanne Pirkola hyväksyi idean opinnäytetyön aiheesta marraskuussa 2020, jolloin projekti virallisesti käynnistyi.

Konstruktivisen mallin mukaisesti aloitusvaiheesta edettiin suunnittelu- ja esivaiheeseen (Salonen 2013, 17). Aloitin opinnäytetyön toteutusprosessin työsuunnitelman tekemisellä marraskuussa 2020. Työsuunnitelmaa työstäessäni aloitin samalla myös teoreettisen viitekehityksen luomisen ja tiedonhaun. Tammikuussa 2021 haastattelin WFC 2020-kilpailuorganisaation tapahtumajohtajaa ja opinnäytetyön työohjaajaa Hanne Pirkolaa, jonka

kanssa sovimme opinnäytetyöhön liittyvistä käytännön asioista sekä mahdollisuudesta käyttää opinnäytetyön tukena materiaaleja, joita järjestävä organisaatio pystyy antamaan teoriaosuuden ja toiminnallisen osuuden tueksi. Yksi tärkeimmistä toimeksiantajalta saaduista lähdemateriaaleista on Kansainvälisen Salibandyliiton IFF:n tuottama raakaversio COVID-19 Event Protocol-ohjeistuksesta, joka kokoaa yhteen IFF:n omat linjaukset IFF:n alaisten ottelutapahtumien järjestämiseen COVID-19-pandemian aikana. Protokollaan on koottu myös yksilölliset toimintaohjeet tapahtumiin osallistuville joukkueille, taustahenkilöille ja ottelutapahtumia järjestäville organisaatioille.

Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä on käytetty teoriapohjaista tutkimusmenetelmää. Teoriapohjaisella tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan jo olemassa olevaan teoriaan tai malliin perustuvaa tutkimusta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tietoperustan rakentaminen aloitettiin perehtymällä olemassa oleviin lähteisiin, kuten tapahtuman järjestämiseen ja tapahtumaturvallisuuteen liittyvään kirjallisuuteen. Opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen luomisen haasteena on ollut aloitusvaiheesta asti aiheen ajankohtaisuus, sillä tietoperusta COVID-19-viruksesta maailmanlaajuisena pandemiana yhdessä uusien syntyneiden muuntovirusten kanssa muuttaa muotoaan edelleen. COVID-19-pandemiaan liittyvien lähteiden hankinta ja niiden analysoiminen on ollut vaikeaa, sillä esimerkiksi kirjallisuutta näin ajankohtaisen aiheen ympäriltä ei ole vielä löydettävissä. Opinnäytetyön tekemisen aikana virusten leviäminen on jatkunut nousujohteisesti niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa, jonka takia esimerkiksi päätöksiä uusista rajoituksista, säädöksistä ja ohjeistuksista tehdään koko ajan lisää.

Maaliskuussa 2021 sain mahdollisuuden haastatella kolmea asiantuntijaa opinnäytetyöni aihekokonaisuuksien ympäriltä. Ensimmäisenä haastattelin sähköpostihaastattelun avulla sulkapallon nuorten EM-kilpailuiden tapahtumakoordinaattoria Laura Kittelää, joka oli mukana järjestämässä sisätiloissa järjestettyä urheilutapahtumaa, sulkapallon nuorten EM-kilpailuja Suomessa syksyllä 2020. Sulkapallon EM-kilpailut oli ainoa kansainvälinen sulkapallotapahtuma Euroopassa, joka pystyttiin pandemiasta huolimatta järjestämään. Toisena haastattelin jalkapallon EM-kilpailuiden tapahtumapäällikköä ja Tapahtumateollisuus ry:n varapuheenjohtaja Kalle Marttista, joka vastasi kysymyksiin tapahtuman järjestämisestä COVID-19-pandemian aikana ja pohti pandemian vaikutuksia tulevaisuudessa järjestettäviin tapahtumiin. Kolmantena haastattelin Helsingin yliopiston bio- ja ympäristötieteellisen tiedekunnan tutkijatohtoria Tuomas Aivelo, joka on erikoistunut loisten tutkimiseen. Aivelo on mukana Eron koronasta-asiantuntijaryhmässä, jonka tavoitteena on vapaaehtoistyöllä yhdessä useiden asiantuntijoiden COVID-19-epidemian tukahduttaminen

Suomessa. Aivelon haastattelun tarkoituksena oli saada opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen ajankohtaista faktatietoa COVID-19-viruksesta, muuntoviruksista ja pandemian etenemisen tulevaisuudesta Suomessa.

Teoreettisen viitekehyksen pohjalta aloin työstää opinnäytetyöni toiminnallista osuutta. Konstruktiivisen mallin mukaisesti seuraavaksi edettiin työstövaiheeseen. Työstövaiheessa toteutettiin käytännössä se, mitä suunnitteluvaiheessa oli suunniteltu, eli tässä opinnäytetyössä rakennettu ohjeistus pandemia-ajan sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämisen tueksi. Työstövaiheessa konkretisoituvat kaikki vaiheen osatekijät: Miten tehdään, mitä tietoa tarvitaan kehittämisen tueksi sekä millaisilla menetelmillä tuotettua materiaalia dokumentoidaan. (Salonen 2013, 18.)

Huhtikuussa 2021 kokosin ohjeistuksen projektisuunnitelman mukaan. Ohjeistuksen teoriaosuus tehtiin opinnäytetyöraportin teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Loppuvaiheessa viimeistelisin ohjeistuksen visuaalisen ulkoasun Salibandyliton brändikäsikirjaa vastaavaksi ja lähetin ohjeistuksen sähköpostitse toimeksiantajalle kommentoitavaksi.

8.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyömallia, jolla pyritään tavoittelemaan ammatillisesti käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista tai järjeistämistä. Koulutusalaan riippuen toiminnallinen opinnäytetyö voidaan toteuttaa esimerkiksi ohjeena, ohjeistuksena, oppaana, konkreettisena tapahtuman järjestämisenä tai tuotteena. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: toiminnallisesta osuudesta sekä opinnäytetyöraportista. Työn toteutuksessa pyritään yhdistämään taustaselvityksen tekeminen ja käytännön toteutus yhdeksi raportiksi, joka näyttää lukijalleen tekijänsä ammatillisen kehityksen ja osaamisen. Raportilla tarkoitetaan tekstiä, josta tulee ilmi mitä, miksi ja miten asioita on tehty, millainen työprosessi on ollut sekä millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin prosessissa on lopulta päädytty. Raportissa tuodaan ilmi myös tekijän omaa itsearviointia omasta tekemisestä, prosessin kulusta, tuotoksesta sekä ennen kaikkea oppimisesta. Opinnäytetyön onnistuminen näkyy raportista selkeästi myös lukijalleen. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 65.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei ole tarkoitus esittää suoria tutkimuskysymyksiä tai tutkimusongelmaa, mutta tuotoksen tueksi tarvitaan aktiivista tiedonhankinnan kautta haettua tietoperustaa sekä teoreettista viitekehystä (Vilkkä & Airaksinen 2003, 30). Hyvällä

tietoperustalla ja teoreettisella viitekehyksellä on merkittävä rooli opinnäytetyön tekijän apuvälineenä: Sen avulla tekijä kykenee esimerkiksi tarkastelemaan opinnäytetyönsä aihetta eri näkökulmista. Opinnäytetyön tekeminen voi helposti lähteä laajenemaan liian suureksi kokonaisuudeksi teoreettisesta näkökulmasta, joten usein teorian hahmottaminen vaatii tekijältään myös taitoa ja ymmärrystä aiheen rajaamiseen esimerkiksi pelkäämään keskeisten käsitteiden kesken. (Vilka & Airaksinen 2003, 43).

Opinnäytetyön tarkoituksena on olla opiskelijan ammatillisen ja persoonallisen kasvun väline, joka kertoo lukijalleen tekijänsä ammatillisesta osaamisesta (Vilka & Airaksinen 2003, 65). Ammattikorkeakoulussa opiskelijan ensisijaisena tavoitteena on valmistuttuaan omata taidot toimia oman alansa asiantuntijatehtävissä tietäen ja taitaen myös alaan liittyvän kehittämisen ja tutkimisen perusteet (Vilka & Airaksinen 2003, 10). Omaan työllistymistilanteeseen valmistumisen jälkeen voi vaikuttaa hyvin toteutetulla opinnäytetyöllä, joka on tekijäänsä ja lukijaansa kiinnostava, työelämälähtöinen ja käytännönläheinen tuotos. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön suositellaan tueksi toimeksiantajaa, jonka avulla on myös mahdollista luoda jo valmiiksi kontakteja valmistumisen jälkeiseen työelämään. Työelämän kautta saatua opinnäytetyön aihetta ja toimeksiantoa pidetään myös opiskelijan ammatillista kasvua tukevana. (Vilka & Airaksinen 2003, 16-17.)

9 Työn tuotos

Työn tuotoksena luotiin toimeksiantajalle Salibandyliitto ry:lle ja salibandyn miesten MM-kilpailuita järjestävälle organisaatiolle pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämiseen. Kohdetapahtumana ohjeistuksen ympärillä on syksyllä 2021 järjestettävät miesten salibandyn MM-kilpailut. Ohjeistus laadittiin opinnäytetyön pohjalta pyrkien yhdistämään ajankohtainen tietoperusta ja konkreettiset toimenpide-ehdotukset yhdeksi kokonaisuudeksi. Ohjeistuksen teoriaosuus on tehty tämän opinnäytetyöraportin teoreettisen viitekehyksen pohjalta.

Ohjeistuksen teoriaosuus on jaettu osioihin, jotka koostuvat COVID-19-pandemiasta ja pandemia-ajan vaikutuksista tapahtuman järjestämiseen, tapahtumaturvallisuudesta sekä pandemia-ajan terveysturvallisuutta edistävästä toimintamalliehdotuksista ohjeistuksen kohdetapahtumaan eli salibandyn miesten MM-kilpailuihin. Johdannon jälkeen ohjeistuksen ensimmäisessä osiossa esitellään COVID-19-virustauti ja pandemiatilanteen vaikutukset tapahtumien järjestämiseen. Toisessa osiossa keskitytään turvallisen ja vastuullisen tapahtuman järjestämiseen. Tämä osio on jaettu pienempiin alaotsikoihin, kuten turvallisen tapahtuman rakenteeseen, lainsäädäntöön, Vastuullinen tapahtuma-leimaan sekä terveys- ja yleisöturvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Näitä toimenpiteitä on hyödynnetty kolmannessa osiossa, jossa esitellään pandemia-ajan toimintamalleja terveysturvallisuuden edistämiseen ohjeistuksen kohdetapahtumassa, eli salibandyn miesten MM-kilpailuissa.

Ohjeistuksen kohderyhmänä toimii itse toimeksiantaja eli Salibandyliitto ry ja salibandyn MM-kilpailuja järjestävä organisaatio, mutta tarpeen mukaan ohjeistusta voidaan tulevaisuudessa hyödyntää myös muissa Salibandyliiton tapahtumaprosesseissa. Muiden lajiliit-tojen tapaan myös Salibandyliitto ry on aiemmin luonut omat COVID-19-toimintaohjeistukset seuroille, joukkueille ja toiminnassa mukana oleville, mutta tapahtuman järjestämisen pandemia-ajan ohjeistusta ei oltu vielä tehty.

Ohjeistus tehtiin sähköiseen tiedostomuotoon, jolloin se on helposti saatavilla, lähetettävissä ja toimeksiantajan tarpeiden mukaan myös muokattavissa. Ohjeistus voidaan myös halutessaan tulostaa paperiversioksi. Ohjeistus tehtiin Microsoft 365-ohjelmistopakettin PowerPoint-työkalulla käyttäen pohjana Salibandyliiton omaa PowerPoint-pohjaa, fontteja ja värejä. Pääotsikoissa käytettiin FS Alvar-fonttia kursivoituna, pienemmissä otsikoissa ja leipäteksteissä Bau Pro-fonttia. Ohjeistuksessa käytetyt valokuvat olivat Salibandyliiton

omasta Flickr-kuvapankista. Visuaalisesti ohjeistus pyrittiin tekemään Salibandyliiton brändikäsikirjan mukaan, joka nostaa ohjeistuksen arvoa toimeksiantajan näkökulmasta. Yhtenäinen visuaalinen ulkoasu pitää myös ohjeistuksen yleisilmeen johdonmukaisena.

10 Arviointi

Vilkan & Airaksisen (2003, 155) mukaan opinnäytetyön arvioinnissa tulee huomioida tavoitteet, jotka asetettiin opinnäytetyöprosessin alussa. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajeihin maailman nykytilanteeseen peilaten eli globaali COVID-19-pandemia huomioon ottaen. Tämä tekstiosuus koostuu opinnäytetyön tekijän itsearvioinnista opinnäytetyöprosessin ajalta ja toimeksiantajan antamasta palautteesta työn tuotoksesta.

Ajankohtaiseen aiheeseen perehtyminen ja uusien, innovatiivisten näkökulmien etsiminen työelämälähtöiseen projektiin piti omaa kiinnostustani yllä läpi opinnäytetyöprosessin. Oman ammatillisen kehitykseni lisäksi koen työn tuotoksen olleen toimeksiantajalle hyödyllinen ja erityisen ajankohtainen, sillä itse tapahtuman järjestämiseen keskittyvää pandemia-ajan ohjeistusta toimeksiantajalle ei entuudestaan ollut tehty.

Jo opinnäytetyöprojektin alussa tuli huomioida aiheen selkeä rajaaminen. Aiheen rajaaminen ei ollut helppoa, sillä tapahtuman järjestämisen ohjeistus itsessään on aiheena ja työnä erittäin laaja. Ohjeistuksen näkökulman kaventaminen pelkästään sisäpalloilulajeihin, vallitsevaan COVID-19-virukseen ja muuntoviruksiin, poikkeuksellisen pandemiatilanteen huomioimiseen terveysturvallisessa urheilutapahtuman järjestämisessä, rajasi aiheen myös lopulta toimeksiantajallekin käyttökelpoisemmaksi.

Eniten omia ajallisia resursseja vienyt osuus oli ajankohtaisen tietoperustan rakentaminen. COVID-19-pandemian ajankohtaisuus osoittautui työn edetessä sekä työn eduksi että haasteeksi. Esimerkiksi erilaisten lähteiden luotettavuuden hahmottaminen oli itselleni hankalaa. Koska COVID-19-pandemiatilanne etenee edelleen, ei varmaa tieteellistä faktatietoa tai lähdekirjallisuutta tilanteen tulevaisuudesta ole toistaiseksi nähtävillä. Teoreettista faktatietoa tukivat tekemäni 3 asiantuntijahaastattelua, joiden avulla pyrin nostamaan opinnäytetyöni teoriataustan uskottavuutta.

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden eli ohjeistuksen teoriaosuudessa pyrin yhdistämään eri lähdemateriaalit aiheen ympäriltä loogiseksi kokonaisuudeksi. Ohjeistuksen tavoitteena oli olla lukijalleen mahdollisimman helposti ymmärrettävissä, jotta sitä voidaan hyödyntää myös itse opinnäytetyöraporttia lukematta. Ohjeistuksen visuaalisen ulkoasun tekemistä helpottivat huomattavasti Salibandyliitolta saadut pohjamateriaalit ja fontit, jotka olivat Salibandyliiton brändikäsikirjasta. Brändikäsikirjan mukaisella toteutuksella pyrin nostamaan ohjeistuksen arvoa toimeksiantajan näkökulmasta. Ammatillisesta näkökulmasta ohjeistuksen toteutus kehitti omaa visuaalista ja tietoteknistä osaamistani.

Toimeksiantajan antaman palautteen perusteella työn tuotokseen ollaan tyytyväisiä. Toimeksiantajan mukaan ohjeistus on koottu relevanteista asioista ja toimenpiteistä, joita voidaan hyödyntää terveysturvallisuutta edistävien toimenpiteiden tukena itse kohdetapahtumassa, eli salibandyn miesten MM-kilpailuissa syksyllä 2021. Toimeksiantajan mielestä ohjeistuksen visuaalinen ilme ja kokonaisuus vaikuttavat myös itse tapahtuman näkökulmasta hyvältä. COVID-19-pandemiatilanne on ollut päällä jo pitkään, joten monet ohjeistuksessa esitetyt terveysturvallisuuteen liittyvät asiat olivat ehtineet jo tulla useamman eri ohjeistuksen kautta toimeksiantajalle tutuksi. Annetun palautteen perusteella työn tuotos antoi toimeksiantajalle kuitenkin myös uusia näkemyksiä ja kokosi kaikki olennaisimmat prosessissa huomioitavat asiat ja toimenpiteet yhdeksi selkeäksi tuotokseksi. Edelleen akuutin COVID-19-pandemiatilanteen takia ohjeistuksen kohdetapahtuman, järjestäminen on valmisteluista huolimatta vielä epävarmaa. Tästä syystä ohjeistuksen lopulliset hyödyt toimeksiantajalle ovat nähtävissä vasta myöhemmin syksyllä ajallisesti lähempänä kohdetapahtumaa toimenpiteiden konkreettisessa toteutusvaiheessa.

Ohjeistuksen sisällöstä olisi voinut tehdä entistä kattavamman, mutta aiheen ajankohtaisuus ja nopealla aikataululla muuttuva tietoperusta asettivat teoreettisen viitekehyksen lisäksi myös ohjeistuksen tekemiselle haasteita. Aloittaessani opinnäytetyöprosessin marraskuussa 2020 COVID-19-tartuntatilanne Suomessa oli täysin erilainen. Teoreettista viitekehystä on jouduttu läpi opinnäytetyöprosessin aikana päivittämään, jotta myös prosessin loppuvaiheessa tietoperusta pysyy edelleen luotettavana ja mahdollisimman ajankohdattaisena.

Ohjeistuksessa esitellyissä toimintamalleissa on nähtävissä aukkoja, joita voidaan vasta tulevaisuudessa pandemiatilanteen helpottuessa ja tietoperustan kehittyessä täydentää. Jatkokehityksen kannalta toimeksiantajan toiveena onkin ohjeistuksen päivittäminen pandemiatilanteen edetessä. Ohjeistuksen sähköistä versiota voidaan käyttää tulevaisuudessa myös muissa Salibandyliitto ry:n järjestämissä tapahtumissa. Ohjeistuksessa esitellyt asiat ja toimenpide-ehdotukset ovat helposti muokattavissa aina järjestettävän tapahtuman luonteen, tapahtumapaikan ja valtakunnallisen tartuntatautilanteen mukaan.

11 Pohdinta

Työn tavoitteena oli luoda toimeksiantajalle poikkeukselliseen maailmantilanteeseen peila-
ten pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtumien järjestämiseen. Työn on tarkoi-
tus toimia toimeksiantajan apuvälineenä turvallisen urheilutapahtuman järjestämiseen en-
sisijaisesti joulukuussa 2021 järjestettävissä salibandyn miesten MM-kilpailuissa. Toimek-
siantajan tarpeena oli kuitenkin saada valmiista tuotoksesta ohjeistus, jota voidaan hyö-
dyntää myös muissa järjestettävissä tapahtumissa COVID-19 pandemia-ajan jälkeenkin.

Suomessa ja muualla maailmassa on vuoden 2020 ja 2021 aikana jouduttu perumaan tai
siirtämään useita urheilutapahtumia ja muita yleisötilaisuuksia, kuten konsertteja, festivaal-
leja ja messuja. COVID-19-epidemian muuttuessa maailmanlaajuisesti epidemiaksi eli
pandemiaksi maaliskuussa 2020, ensimmäisenä peruttiin tai siirrettiin etenkin sisätiloissa
järjestettäviä tapahtumia. Kuten opinnäytetyön teoreettisesta viitekehystä tulee ilmi,
pääasiallisena syynä sisällä järjestettävien tapahtumien perumiseen on COVID-19-viruk-
sen ja sen muuntovirusten leviämisen riskin kasvaminen tilanteissa, joissa ihmisten välille ei
ole mahdollista asettaa riittäviä turvaetäisyyksiä ja paikoissa, joissa esimerkiksi ilman-
vaihto on huonoa (WHO 2020.) Myös muuttuneet maakohtaiset matkustusrajoitukset ovat
vaikeuttaneet esimerkiksi kansainvälisten tapahtumien järjestämistä.

Työn tuotoksena luotu ohjeistus on toimeksiantajalleen hyödyllinen ja ajankohtainen, sillä
siihen kerätty materiaali yhdistää tämänhetkisen tiedon yhdeksi kokonaisuudeksi sääs-
täen näin esimerkiksi tapahtuman järjestäjän ajallisia resursseja. COVID-19:n ja sen
muuntovirusten leviämiseen liittyvät riskit ovat luoneet urheilutapahtumien järjestämiselle
uusien suuntaviivoja, jotka tulee ottaa tapahtuman järjestäjän näkökulmasta huomioon jo
aikaisessa suunnitteluvaiheessa turvallisen tapahtuman takaamiseksi. COVID-19-pande-
mia yhdessä muuntovirusten kanssa on edelleen ajankohtainen ongelmatilanne Suo-
messa ja muualla maailmassa eivätkä taudin leviämisen lopulliset vaikutukset tapahtu-
mien järjestämiseen ole vielä kunnolla nähtävissä. Tilanteen etenemiseen on paljon vaih-
toehtoja ja tilanne voi muuttua nopeallakin aikataululla. Opinnäytetyössäni pyrin kuitenkin
vastaamaan pandemia-ajan tuomiin muutoksiin tiivistämällä jo olemassa olevan ajankoh-
taisen tietoperustan johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi, joka vastaa toimeksiantajan tar-
peita.

Salibandyliiton (2021) mukaan joulukuussa 2021 järjestettävien salibandyn MM-kilpailui-
den valmistelut etenevät lähes alkuperäisten suunnitelmien mukaan, joissa esimerkiksi
yleisötilaisuuksia ja niiden henkilömäärää ei ole rajoitettu. MM 2020-kilpailuiden järjestä-

misessä tullaan kiinnittämään kuitenkin erityistä huomiota terveysturvallisuuden osallistuvien joukkueiden, yleisön ja työntekijöiden näkökulmasta. Tulevat kuukaudet näyttävät mihin suuntaan tautitilanne Suomessa ja muualla maailmassa etenee. Rokotteiden saatavuudella ja sitä kautta nopeutetulla rokotustahdilla on positiivisia vaikutuksia epidemiatilanteen tukahduttamiseen, sillä Aivelon (25.3.2021) mukaan jo pienetkin määrät immuni-teettia vahvistavia vasta-aineita vievät tilannetta eteenpäin parempaan suuntaan.

Epidemiatilanteen kääntyessä laskuun ja tartuntatilanteen helpottuessa ihmiset alkavat palata tavalliseen arkeen. On hyvin todennäköistä, että COVID-19-pandemia jättää jälkeensä pysyviä muutoksia tapahtumien järjestämisen prosessiin sekä tapahtumajärjestäjien että niihin osallistuvien näkökulmasta. Pienilläkin asioilla on iso vaikutus tilanteen kokonaiskuvaan. Selkeäkielinen viestintä tapahtumaa ennen ja tapahtuman aikana järjestäjien ja osallistujien välillä on ensisijaisen tärkeää. Marttisen (25.3.2021) mukaan tapahtumien järjestäjien vastuulla on tulevaisuudessa viestiä osallistujille, miten terveysturvalliset asiat on tapahtuman järjestämisessä otettu huomioon. Hyvänä apuvälineenä terveysturvallisuuden viestinnässä voidaan käyttää opetus- ja kulttuuriministeriön Vastuullinen tapahtuma -leimaa, jonka avulla pyritään parantamaan tapahtuman järjestäjän ja osallistuvan yleisön keskinäistä viestintää terveysturvallisuuden huomioimisesta. Aivelon (25.3.2021) mukaan ihmisten kynnys uskaltaa osallistua tapahtumiin voi poikkeuksellisen pandemiatilanteen takia kuitenkin olla kasvanut ja se voi näkyä esimerkiksi tapahtumien osallistujamäärissä vielä pitkään.

Tulevaisuudessa urheilutapahtumien järjestämisessä huomioituilla toimenpiteillä voidaan huomattavasti vähentää yleisesti maailmalla esiintyvien tartuntatautien leviämistä. Tehokasta käsihygieniää ja riittävien etäisyyksien mahdollistamista voidaan pitää jatkossa merkittävinä terveysturvallisuutta edistävinä toimenpiteinä. Erityisesti epideemisten tartuntatautien yhteydessä myös kasvomaskien käyttöä voidaan jatkossa ajatella suositeltavana toimenpiteenä, etenkin sisätiloissa järjestetyissä urheilutapahtumissa, joissa riittäviä etäisyyksiä yleisössä ei ole mahdollista pitää. COVID-19-pandemian aiheuttamat erityistä huomiota vaativat toimenpiteet voivat täten vaikuttaa positiivisesti terveysturvallisuudesta huolehtimiseen nyt ja tulevaisuudessa.

Lähteet

Aivelo, T. 25.3.2021. Tutkijatohtori. Helsingin yliopisto. Haastattelu.

Arponen, A. & Hilska, M. 2015. Salibandykirja – jumppasaleista jumbotroneille. Auditorium. Helsinki.

Australia Open 2021. Covid-19 Safe Information. Luettavissa: <https://ausopen.com/covid-safe> Luettu: 9.2.2021.

Aluehallintovirasto AVI 2020. Mikä on yleisötilaisuus? Luettavissa: <http://www.avi.fi/web/avi/yleisotilaisuudet> Luettu: 1.12.2020.

Boseley, S. 1.3.2021. Brazilian Covid variant: what do we know about P1? Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2021/mar/01/brazil-covid-variant-p1-britain> Luettu: 30.3.2021.

Cable News Network CNN. 8.2.2021. After weeks of drama and setbacks, the Australian Open kicks off. Luettavissa: <https://edition.cnn.com/2021/02/07/tennis/australian-open-coronavirus-sport-intl-hnk/index.html> Luettu: 9.2.2021.

Centers for Disease Control and Prevention 2020. Playing Sports. Luettavissa: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/playing-sports.html> Luettu: 6.1.2021.

Duodecim Terveyskirjasto 2020. Luettavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ltt00728 Luettu: 27.1.2021.

European Centre for Disease Prevention and Control. 15.2.2021. SARS-CoV-2 – increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th update. Luettavissa: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-covid-19-14th-update-15-feb-2021.pdf> Luettu: 19.3.2021.

Euroopan komissio 2021. Koronavirusrokotteita koskeva EU:n strategia. Luettavissa: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/coronavirus-vaccines-strategy_fi Luettu: 21.3.2021.

Finlex 2003. Järjestyslaki. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612> Luettu: 10.1.2021.

Finlex 2016. Tartuntatautilaki. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161227> Luettu: 1.12.2020.

Finlex 2021. Rikoslaki. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001> Luettu: 25.3.2021.

Government of the United Kingdom 2020. Coronavirus (COVID-19): grassroots sports guidance for the public and sport providers. Luettavissa: <https://www.gov.uk/guidance/coronavirus-covid-19-grassroots-sports-guidance-for-the-public-and-sport-providers#how-to-participate-safely> Luettu: 9.1.2021.

Government of Victoria 2021. Australian Open Quarantine Guidelines. Luettavissa: <https://www.coronavirus.vic.gov.au/australian-open-quarantine> Luettu: 9.2.2021.

Hartwall Arena 2019. Tapahtuma-setupit. Luettavissa: <https://hartwallarena.fi/fi/tapahtumaj%C3%A4rjest%C3%A4j%C3%A4/arena-tuotanto/tapahtuma-setupit>. Luettu: 6.3.2021.

Helsingin kaupunki s.a. Tapahtumien järjestämiseen liittyvät lait ja säädökset. Luettavissa: <https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/ff/ffe5c4441696e427c25853fa1d3505cbdb7ff593.pdf> Luettu: 10.1.2021.

HIFK s.a. Helsingin Jäähalli. Luettavissa: <https://hifk.fi/seura/helsingin-jaahalli/> Luettu: 6.3.2021.

Hotulainen, P., Lappalainen, T., Ripatti, A., Aivelo, T., Laine, L., Ollila, H. M., Heino, M. T.J., Brand, T., Myllärniemi, M., Lehtonen, L., Saramäki, J., Ranki, A., Poutvaara, P., Koskela, J., Kannala, J., & Taipale, J. 4.8.2020. Pandemian torjunnan toinen erä: Eroon koronasta -tutkijaryhmän muistio. Eroon koronasta -työryhmä. Luettavissa: https://www.eroon-koronasta.fi/eroon_koronasta_pandemian_torjunnan_toinen_era.pdf Luettu: 31.3.2021.

International Floorball Federation IFF 2021. COVID-19 Protocols for IFF Events Version 2 (January 2021).

International Ski Federation FIS 2020. COVID-19 Prevention Guidelines. Luettavissa: https://assets.fis-ski.com/image/upload/v1599638332/fis-prod/assets/FIS_COVID_19_Prevention_Guidelines_v2_09092020.pdf Luettu: 8.2.2021.

Kauhanen, J. & Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Sanoma Pro Oy.

Kittelä, L. 15.3.2021. Tapahtumakoordinaattori. Liikuntakeskus Pajulahti. Haastattelu. Pajulahti.

Kuntaliitto 2021. Koronavirus. Luettavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/koronavirus> Luettu: 3.2.2021.

Lahti Ski Games 2021. COVID-19 info ja ohjeet. Luettavissa: <https://lahtiskigames.com/covid-19/> Luettu: 8.2.2021.

Lappalainen, T. 2021. Eroon koronasta-työryhmä. Tukahdituksen työkalupakki. Luettavissa: <https://www.eroonkoronasta.fi/kysy/tukahdituksen-tyoekalupakki/> Luettu: 21.3.2021.

Lämsä, J. 31.1.2020. KIHUn blogi: Urheileminen ammattimaistuu – entä sitten? Luettavissa: <https://kihu.fi/blogi/urheileminen-ammattimaistuu-enta-sitten/> Luettu: 30.3.2021.

Marttinen, K. 25.3.2021. Tapahtumatuotannon päällikkö. Suomen Palloliitto ry. Haastattelu.

Moreland City Council 2021. Community Events Guide: Risk Management planning for events and festivals. Luettavissa: <https://www.moreland.vic.gov.au/arts-and-festivals/community-events-guide/events-guide-contents/events-permits-risk-management.html> Luettu: 17.1.2021.

Olympiakomitea 2018. Kansainväliset urheilutapahtumat Suomessa-selvitys. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/06/kansainvaliset-urheilutapahtumat-suomessa-selvitys.pdf> Luettu: 8.2.2021.

Omaolo 2021. Luettavissa: <https://www.omaolo.fi/> Luettu: 6.3.2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Vastuullinen tapahtuma -työryhmän periaatteet tapahtumien järjestämiseksi koronaepidemian aikana. Luettavissa: https://api.hankeikuna.fi/asiakirjat/357f8713-8741-49d5-8946-fc19dcfa0a45/2faf671a-ce6c-49a1-8f45-4c479fd83280/MUISTIO_20201221120022.PDF Luettu: 15.3.2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM & Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2020. Ohje yleisötilaisuuksiin, yleisiin kokoontumisiin ja julkisten tilojen käyttöön. Luettavissa: <https://minedu.fi/documents/1410845/22330894/Ohje+yleis%C3%B6tilaisuuksiin+yleisiin+kokoontumisiin+ja+julkisten+tilojen+k%C3%A4ytt%C3%B6%C3%B6n+21.9.2020.pdf/bef30f76-8187-9d78-1444-bb0686c8eeb6/Ohje+yleis%C3%B6tilaisuuksiin+yleisiin+kokoontumisiin+ja+julkisten+tilojen+k%C3%A4ytt%C3%B6%C3%B6n+21.9.2020.pdf?version=1.3&t=1600765844124> Luettu: 25.11.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM & Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2020. Koronaviruksen tartuntariski sisätiloissa järjestettävässä liikunta- ja kulttuuritoimessa. Luettavissa: <https://minedu.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL++suositus+harrastustoimintaan+sis%C3%A4tiloissa+231020+.pdf/523054b5-0b90-0f02-fc35-d10ab5074f04?t=1603446622059> Luettu: 11.1.2021.

Paasonen, J. 2013. Yleisötilaisuuksien turvallisuus. Tietosanoma. Helsinki.

Poliisi 2020. Yleisötilaisuudet. Luettavissa: <https://poliisi.fi/yleisotilaisuudet> Luettu: 10.1.2021.

Puttonen, M. 24.3.2021. Suomalaistutkimus: Pfizerin ja Biontechin koronavirusrokote tehoaa myös Etelä-Afrikan muunnokseen, vaikkakin heikommin. Luettavissa: <https://www.hs.fi/tiede/art-2000007879383.html> Luettu: 30.3.2021.

Rajaniemi, H. & Engeström J. 2021. Eron koronasta-työryhmä. Suomi tarvitsee sinivalikoisen rokotteen. Luettavissa: <https://www.eronkoronasta.fi/suomi-tarvitsee-sinivalikoisen-koronarokotteen/> Luettu: 21.3.2021.

Raulos, M. 2011. Tapahtumaturvallisuus, Tietopaketti ja työkalu pienen kokoluokan tapahtumien turvallisuussuunnitteluun. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/33869/raulos_maaria.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 17.1.2021.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html Luettu: 1.12.2020.

Salibandyliitto ry. 6.11.2018. Salibandyn MM-kisat 2020 Helsingissä – vuoden suurin kansainvälinen urheilutapahtuma Suomessa. Luettavissa: <https://salibandy.fi/fi/uutiset/salibandyn-mm-kisat-2020-helsingissa-vuoden-suurin-kansainvalinen-urheilutapahtuma-suomessa/> Luettu: 6.3.2021.

Salibandyliitto ry 2020. Salibandyn visio ja strategia. Luettavissa: <https://salibandy.fi/fi/info/salibandyn-strategia/visio-ja-strategia/> Luettu: 11.11.2020.

Salibandyliitto ry 2020. Salibandyliitto ry. Luettavissa: <https://salibandy.fi/fi/info/salibandyliitto-ry/> Luettu: 11.11.2020.

Salibandyliitto ry 2020. Toimintäsäännöt. Luettavissa: <https://salibandy.fi/fi/info/saannot/toimintasaannot/> Luettu: 11.11.2020.

Salibandyliitto ry 2020. Ohjeistus pääsarjaotteluiden järjestämiseen koronaviruspandemian aikana. Luettavissa: <https://salibandy.fi/uploads/2020/09/ad684e6a-ohjeet-paasarjaotteluiden-jarjestamiseen-koronapandemian-aikana-v2.pdf> Luettu: 10.1.2021.

Salibandyliitto ry. 1.4.2021. Miesten MM-kisojen uusi otteluohjelma on julkaistu – Suomessa tehokas avausviikonloppu. Luettavissa: <https://salibandy.fi/fi/uutiset/miesten-mm-kisojen-uusi-otteluohjelma-on-julkaistu-suomella-tehokas-avausviikonloppu/> Luettu: 6.4.2021.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Juvenes Print, Tampere. Luettavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf> Luettu: 25.11.2020.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Koronavirusepidemian tasot. Luettavissa: <https://stm.fi/koronavirusepidemian-tasot> Luettu: 27.1.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020. Tartuntatautien torjunta. Luettavissa: <https://stm.fi/tartuntataudit> Luettu: 3.2.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Toimintasuunnitelma COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi-toukokuussa 2021. Luettavissa: https://stm.fi/documents/1271139/38741793/STM_2021_X_Covid_hybridi_1_VEDOS.pdf/bd149550-4c56-8318-0918-c867005a67df/STM_2021_X_Covid_hybridi_1_VE-DOS.pdf?t=1609237439577 Luettu: 15.1.2021.

Suomen Olympiakomitea 2018. Avaimet hyvän urheilutapahtuman järjestämiseen. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/2018/11/13/avaimet-hyvan-urheilutapahtuman-jarjestamiseen/> Luettu: 26.11.2020.

Suomen Palloliitto ry 2020. Ohjeistus alueellisten futsaltapahtumien toteuttamiseen. Luettavissa: https://www.palloliitto.fi/sites/default/files/Kilpailu_uusi/koronaohjeistus_futsal_alueelliset_tapahtumat_2710.pdf Luettu: 7.1.2021.

Tapahtumateollisuus. 9.3.2021. Tapahtumateollisuus jätti oikeuskanslerille kantelun tapahtumaelinkeinon perustuslain vastaisesta kohtelusta. Luettavissa: <https://www.tapahtumateollisuus.fi/ajankohtaista/2021/03/tapahtumateollisuus-jatti-oikeuskanslerille-kantelun-tapahtumaelinkeinon-perustuslain-vastaisesta-kohtelusta/> Luettu: 21.3.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2019. Tartuntatautirekisteri. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/seurantajarjestelmat-ja-rekisterit/tartuntatautirekisteri> Luettu: 3.2.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2020. Koronavirus selkokielellä. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/materiaalipankki-koronaviruksesta/koronavirus-selkokielella> Luettu: 11.11.2020

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2021. COVID-19-epidemian hybridistrategian seuranta, viikoittainen tilannearvio raportti. Luettavissa: <https://thl.fi/documents/533963/5860112/Liite+1.+Alueiden+epidemiologinen+seuranta+ja+voimassa+olevat+suositukset+ja+rajoitukset+10.2.2021.pdf/ef21fa47-a15a-2c7c-3069-e10e28765558?t=1613030342917> Luettu: 15.1.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2021. Ajankohtaista koronaviruksesta. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus> Luettu: 6.3.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2021. Ohje antigeenitestien käytöstä koronavirusdiagnostiikassa. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/koronaviruksen-covid-19-laboratoriotutkimukset/ohje-antigeenitestien-kaytosta-koronavirusdiagnostiikassa> Luettu: 20.3.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2021. Koronaviruksen COVID-19 laboriotutkimukset. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/koronaviruksen-covid-19-laboratoriotutkimukset> Luettu: 20.3.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2021. Muuntunut koronavirus tarttuu herkemmin – pidä yli kahden metrin turvaväli. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/-/muuntunut-koronavirus-tarttuu-herkemmin-pida-yli-kahden-metrin-turvavali> Luettu: 21.3.2021.

Turvallisuus- ja elinkeinovirasto Tukes s.a. Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus. Luettavissa: <https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus> Luettu: 17.2.2021.

Työterveyslaitos 2020. Ohjeistus siivoukseen COVID-19-tartuntojen ehkäisemiseksi. Luettavissa: <https://hyvytyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen> Luettu: 3.3.2021.

U.S. Soccer Federation 2020. Indoor Soccer Considerations Recommendations. Luettavissa: https://www.ussoccer.com/playon/guides/indoor-considerations-file:///Users/lindalaukkanen/Downloads/Play%20On%20Indoor%20Considerations_Final.pdf Luettu: 13.1.2021.

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus – tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tietosanoma. Helsinki.

Valtioneuvosto 2020. Tietoa koronaviruksesta - rajoitukset ja suositukset. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset> Luettu: 31.3.2021.

Valtion liikuntaneuvosto 2020. Lausunto: Yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien listan arviointi. 2020. Luettavissa: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/lausunto-yhteiskunnallisesti-merkittavien-tapahtumien-listan-paivitystarpeiden-arviointi/> Luettu: 11.1.2021.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

World Health Organization WHO 2020. Q&As on COVID-19 and related health topics. Luettavissa: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub> Luettu: 11.1.2021.

WFC Helsinki 2020. Luettavissa: <https://www.wfchelsinki2020.fi/fi/turnaus/> Luettu: 7.1.2021.

YLE 2020. Suomen ensimmäinen koronavirustartuntatapaus varmistui, THL: Tapaus valittava, mutta ei odottamaton - Yle seurasi hetki hetkeltä. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11181717> Luettu: 3.2.2021.

YLE 2020. Tenniksen Australian avoimet siirtyy helmikuun alkupuolelle. Luettavissa: <https://yle.fi/urheilu/3-11701927> Luettu: 9.2.2021.

YLE 2020. WHO: Koronavirusepidemia on muuttunut pandemiaksi. Luettavissa:
<https://yle.fi/uutiset/3-11252573> Luettu: 2.3.2021.

Liitteet

Liite 1. Pandemia-ajan ohjeistus sisäpalloilulajien tapahtuman järjestämiseen

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. COVID-19 ja vaikutukset urheilutapahtumien järjestämiseen
3. Turvallinen ja vastuullinen tapahtuma
 - 3.1. Turvallisen yleisötapahtuman rakenne
 - 3.2. Tapahtuman järjestämisen lainsäädäntö
 - 3.3. Vastuullinen tapahtuma-leima
 - 3.4. Terveysturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä pandemia-aikana
 - 3.5. Yleisöturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä
4. Pandemia-ajan toimintamalleja terveysturvallisuuden edistämiseen salibandy miesten MM-kilpailuissa (WFC 2020)
 - 4.1. Viestintä WFC 2020-kilpailuorganisaation ja yleisön välillä
 - 4.2. Vyöhykkeet
 - 4.3. Tapahtuma-alueen turvallisuus ja vastuullisuus
 - 4.4. WFC 2020-kilpailuorganisaation toimenpiteet
 - 4.5. Pelaajat, valmentajat ja muut taustahenkilöt
 - 4.6. Yleisö
5. Linkkejä ja ohjeistuksia

Lähteet

1. Johdanto

COVID-19-pandemia on erittäin ajankohtainen aihe jo pelkästään vedoten pandemian aiheuttamiin vaikutuksiin urheilumaailmassa ja ihmisten arjessa vuonna 2020 ja 2021. Koronaviruspandemian aiheuttamien terveysriskien vuoksi suurin osa Suomessa ja muualla maailmassa järjestettävistä kansainvälisistä urheilu- ja kulttuuritapahtumista on siirretty tai peruttu kokonaan. Joukkueurheilulajit ja etenkin sisäpallolajit Suomessa ovat kokeneet kovia: kiristyneet rajoitukset ja suositukset ovat siirtäneet arvokkaita urheilutapahtumia ja kilpailuja, laittaneet sarjat pelitauoille ja vaikuttaneet kokonaisuudessaan negatiivisesti harrastajien lajiharjoittelumahdollisuuksiin.

Tilanteesta tekee erittäin haastavan epävarmuus taudin leviämisen tulevaisuudesta. Alkuperäisen COVID-19-viruksen rinnalle on syntynyt uusia virusmuunnoksia, jotka jatkavat alkuperäisen viruksen kanssa globaalia leviämistään. Valtakunnallisia toimenpiteitä, rajoituksia ja suosituksia muokataan taudin levinneisyyden mukaan – ajankohtainen tieto muuttuu jatkuvasti.

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on luoda tämänhetkiseen maailmantilanteeseen peilaten pandemia-ajan ohjeistus turvallisuuden lisäämiseen sisätiloissa järjestettävissä ottelutapahtumissa, turnauksissa tai kilpailuissa. Ohjeistus keskittyy pandemiatilanteen näkökulmasta tartuntatautiin leviämistä ehkäiseviin toimenpiteisiin ja muihin huomioitaviin turvallisuutta edistäviin asioihin. Ohjeistus on tehty mallipohjaksi, joka on tulevaisuudessa muokattavissa ja hyödynnettävissä muiden epidemioiden aikana. Toimenpiteitä voidaan käyttää myös epidemia-ajan ulkopuolella, ns. "normaalioloissa".

Tämä ohjeistus on tehty opinnäytetyön toimeksiantona salibandy MM-kilpailuita järjestävälle organisaatiolle ja Salibandyliitto ry:lle. Ohjeistuksen kohdetapahtumana on syksyllä 2021 Helsingissä järjestettävät miesten MM-kilpailut, jotka siirrettiin vuodelta 2020 Salibandyliiton ja IFF:n virallisella päätöksellä COVID-19-pandemian seurauksena.

2. COVID-19 ja vaikutukset urheilutapahtumien järjestämiseen

COVID-19 on virustauti, jonka tartuntamekanismi etenee, kun ihminen on suorassa tai lähikontaktissa sairastuneen ihmisen kanssa. COVID-19 tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana sairastuneen ihmisen aivastamisen, yskimisen tai kosketuksen kautta. Virus voi tarttua myös esimerkiksi erilaisilta pinoilta, kuten ovien kahvoista tai pöytien pinoilta, joihin tautiin sairastunut ihminen on koskenut. Ilmavälitteisesti virus voi tarttua ihmisen yskiessä ja aivastaessa syntyvien pienten hiukkasten eli aerosolien myötä, jotka voivat jäädä ilmaan pidemmäksi aikaa.

COVID-19 ja muiden tarttuvien virustautien leviämistä voidaan pyrkiä estämään esimerkiksi riittävällä turvaetäisyyksillä ja tehokkaalla käsihygienialla. COVID-19-viruksen tartuntamekanismin leviämisen kannalta sisätiloissa harrastettavat urheilulajit, kuten erilaiset joukkue- ja kontaktilajit, joissa kontaktitilanteita ei voida välttää, ovat korkeimman tartuntariskin lajeja. Sisätiloissa harrastettavissa urheilulajeissa tartuntariskiin oleellisesti vaikuttavia tekijöitä ovat osallistujien lukumäärä, harrastustilan koko, sisäilman vaihtuvuus ja harjoitettavan toiminnan laatu. Tartuntariski kasvaa erityisesti tilanteissa ja harrastuksissa, joissa ei ole mahdollista säilyttää riittävän suuria turvaetäisyyksiä ihmisten välillä. Urheilulajit, joissa syntyy hengästyminen tai voimakasta äänenkäyttöä, lisäävät tartuntariskiä.

COVID-19-pandemian takia monet yleisötilaisuudet, kuten urheilutapahtumat ympäri maailmaa ovat joutuneet keskeyttämään, perumaan tai siirtämään kansainvälisiä urheilutapahtumia ja asettamaan tiukat rajoitukset osallistumiselle jopa kieltämällä yleisön tapahtumista. Myös kiristyneet matkustus- ja maahantulorajoitukset ovat vaikuttaneet kansainvälisten urheilutapahtumien järjestämiseen. Urheilutapahtumien siirtäminen ja peruminen ovat taloudellisesti järjestäville organisaatioille tappiollisia toimenpiteitä.

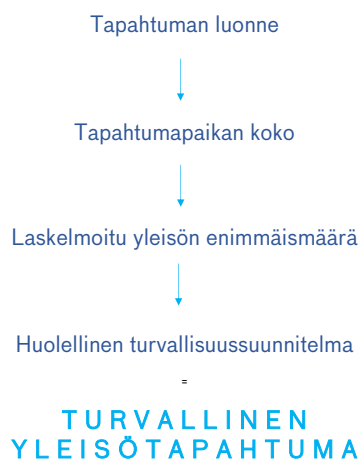
3. Turvallinen ja vastuullinen tapahtuma

Kuva: Ville Vuorinen

MEN'S WORLD FLOORBALL
CHAMPIONSHIPS
3-11 December, 2021 | Helsinki, Finland

3.1. Turvallisen yleisötapahtuman rakenne

MEN'S WORLD FLOORBALL
CHAMPIONSHIPS
3-11 December, 2021 | Helsinki, Finland

3.2. Tapahtuman järjestämisen lainsäädäntö

Kokoontumislaki (530/1999)
"2§ mukaan yleisötilaisuus on yleisölle avoin huvitilaisuus, kilpailu, näyttös tai muu niihin rinnastettava tilaisuus."

"3§ mukaan yleisötilaisuus tulee järjestää aina rauhanomaisesti osanottajien, sivullisten tai ympäristön turvallisuutta vaarantamatta."

Järjestyslaki (612/2003)
"1§ mukaan järjestyslain tarkoituksena on edistää yleistä järjestystä ja kansalaisten turvallisuutta."

Tartuntatautilaki (1227/2006)
"Tartuntatautilain (1227/2006) tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja."

Pelastuslaki (379/2011)
"16§ mukaan tapahtumalle on laadittava pelastussuunnitelma, mikäli tapahtuman yleisömäärän tai muun erityisen syyn takia tapahtumaan liittyy merkittäviä henkilö- tai turvallisuusriskejä."

3.3. Vastuullinen tapahtuma-leima

Tapahtumien järjestäjille suunnattu Vastuullinen tapahtuma-leima on Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän syksyllä 2020 luoma konkreettinen uudistus, jolla pyritään tapahtuman järjestäjän toimesta viestimään tapahtumaan osallistujille sitoutumista noudattamaan annettuja viranomaisohjeistuksia- ja suosituksia sekä kertomaan miten kyseiset ohjeistukset ja suositukset toteutetaan käytännössä tapahtumassa. Toimenpiteet on laadittu pandemian aiheuttamaan tilanteeseen, jossa normaalit tapahtuman järjestämiseen liittyvät ohjeistukset eivät riitä.

Leimalla pyritään vahvistamaan yleisön luottamista turvallisuuden huomiointiin tapahtumien järjestämisessä myös epidemiatilanteiden laantuessa, jotta tapahtumien kävijämäärät pysyisivät ennallaan. Leiman saaminen edellyttää järjestäjältä huolellista suunnittelua ja tarkkaan määrättyjä toimenpiteitä.

Vastuullinen tapahtuma-leiman periaatteet:

1. Turvallisussuunnitelman laatiminen tartuntatautilain tuomat säädökset ja muutokset huomioiden
2. Yleinen turvallisen tapahtuman järjestäminen
3. Lippujen ostaminen, henkilötietojen keräys
4. Kasvomaskien käyttö ja turvallisuuden valvonta
5. Esteettömyys
6. Vastuullinen työskentely
7. Yleiset yleisöä koskevat periaatteet

3.4. Terveysturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä pandemia-aikana

COVID-19-pandemia on tuonut mukanaan uusia ohjeistuksia, säädöksiä ja toimenpiteitä. Seuraavaksi esitellyt toimenpiteet tulee ottaa huomioon myös muiden leviävien tartuntatauti-epidemioiden aikana. Näitä toimenpiteitä voidaan hyödyntää myös tautitilanteen helpottuessa terveysturvallisuutta edistävinä toimintamalleina tapahtumien järjestämisessä.

1. Turvaetäisyydet

- THL:n suositus: 1,5-2 metriä henkilöiden välillä
- Mahdollisuuksien mukaan istumapaikkojen hajautus katsomoissa
- Ruuhkien ennaltaehkäisy esim. ajallisilla porrastuksilla saapumiseen, lähtemiseen ja liikkumiseen tapahtuma-alueella
- Turvavälejä kuvaavat lattiaopasteet, kyltit, digitaaliset näyttötaulut

2. Kasvomaskien käyttö

- THL:n suositusten mukaisesti epidemia-aikana tilanteissa, jossa on paljon ihmisiä samassa tilassa ilman tarpeellisia turvavälejä
- Tapahtuman järjestäjä voi määrätä tapahtumaan osallistuville "kasvomaskipakon"
- Käytetyille kasvosmaskeille riittävästi ylimääräisiä roska-astioita, joita tyhjenetään usein hygieenisesti

3. Käsihygieniasta huolehtiminen

- Tapahtuma-alueelle useita käsiinpesupisteitä myös WC-tilojen ulkopuolelle
- Käsiin desinfiointipisteiden lisääminen koko tapahtuma-alueelle
- Desinfiointiaineiden alkoholipitoisuus vähintään 60%
- Mahdollisuuksien mukaan kosketusvapaat hanat, saippua-annostelijat ja käsidesiannostelijat

4. Tapahtuma-alueen tehostettu siivous, desinfiointi ja tuuletus käytön aikana

- Työterveyslaitoksen COVID-19-siivousohjeiden noudattaminen
- 2-4 tunnin välein usein koskettavien pintojen tehostettu huolellinen puhdistaminen ja desinfiointi (esim. ovien kahvat, pöytäpinnat, koskettavat hanat ja annostelijat, maksupäätteet)
- Sisätilojen ilmanvaihdon tehostaminen, säännöllinen tuuletus

3.5. Yleisöturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä

- ✓ Turvallisuusohjeistusten selkeä viestintä yleisölle ennen tapahtumaa ja tapahtuman aikana

ENNEN TAPAHTUMAA: ohjeistukset sähköpostitse pääsylipun ostaneille, tapahtuman Internet-sivuille sekä sosiaalisen median kanaville nähtäville

TAPAHTUMAN AIKANA: ohjeistukset näkyville (opasteilla, kylteillä, digitaalisilla näyttötauluilla), kuulutukset

- ✓ Yleisöryhmien erottelu eri vyöhykkeisiin esimerkiksi värikoodien tai muiden tunnisteen avulla

ENNEN TAPAHTUMAA: värikoodit/tunnisteet selkeästi merkittynä pääsylippuihin ja ohjeistuksiin

TAPAHTUMAN AIKANA: värikoodien/tunnisteen merkinnät opasteissa ja kylteissä, selkeästi merkityt ja erotellut katsomot

- ✓ Yleisövirtojen liikkuminen, saapumisen ja lähtemisen ajallinen porrastus vyöhykkeittäin

ENNEN TAPAHTUMAA: aikatauluselitys selkeästi merkittynä pääsylippuihin ja ohjeistuksiin

TAPAHTUMAN AIKANA: porrastuksen hyödyntäminen myös erätauoilla, vyöhykkeittäin merkityt alueet

(katsomot, WC-tilat, käsienspesu- ja desinfiointipisteet, ravintolapalvelut, myyntipisteet)

4. Pandemia-ajan toimintamalleja terveysturvallisuuden edistämiseen salibandy miesten MM-kilpailuissa (WFC 2020)

MEN'S WORLD FLOORBALL CHAMPIONSHIPS 2020 HELSINKI FINLAND

3-11 December, 2021

4.1. Viestintä WFC 2020-kilpailuorganisaation ja yleisön välillä

Epidemiatilanteen kääntyessä laskuun ja tartuntatilanteen helpottuessa ihmiset alkavat hiljalleen palaamaan tavalliseen arkeen ja osallistumaan tapahtumiin. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että COVID-19-pandemia jättää jälkeensä pysyviä muutoksia tapahtumiin osallistumiseen niin tapahtumien järjestäjien kuin yleisön näkökulmasta. Terveysturvallisuuteen liittyvään viestintään tullaan kiinnittämään jatkossa entistä enemmän huomiota. Viestintä tapahtuman järjestäjän ja tapahtumaan osallistuvan yleisön välillä on ensisijaisen tärkeää hyvissä ajoin ennen tapahtumaa ja tapahtuman aikana. Toistuva, yhteinen viestintä eri viestintäkanavia käyttäen on tehokkain tapa viestiä. Hyviä viestintäkanavia ennen tapahtumaa ovat esimerkiksi sähköposti, viralliset Internet-sivut ja sosiaalisen median kanavat (Facebook, Instagram, Twitter jne). Tapahtuman aikana viestinnän apuvälineinä voidaan käyttää erilaisia kiinteitä opasteita, kylttejä, kuulutuksia ja koulutettua tapahtumahenkilökuntaa.

ENNEN TAPAHTUMAA

- ✓ Vastuullinen tapahtuma-leima näkyville kaikkiin viestintäkanaviin
- ✓ Turvallisuusohjeistukset näkyville monialaisiin viestintäkanaviin
- ✓ Tapahtumahenkilökunnan riittävä perehdytys ja kouluttaminen

TAPAHTUMAN AIKANA

- ✓ Tapahtuman "Vastuullinen tapahtuma-leima" näkyville esim. kiinteisiin opasteisiin ja digitaalisiin näyttötauluihin
- ✓ Turvallisuusohjeistukset näkyville esim. kiinteisiin opasteisiin ja digitaalisiin näyttötauluihin
- ✓ Koulutetun tapahtumahenkilökunnan aktiivinen vuorovaikutus ja ohjeistaminen yleisön kanssa

4.2. Vyöhykkeet

IFF pyrkii edistämään tapahtumaan osallistujien turvallisuutta ja kontaktien vähentämistä jakamalla tapahtuma-alueen eri vyöhykkeisiin. Vyöhykkeet pyritään pitämään erillään toisistaan. Ennen tapahtuman alkua järjestävän organisaation tulee toimittaa tarkka suunnitelma tapahtuma-alueen vyöhykkeiden jakautumisesta IFF:lle.

VYÖHYKE 1

- Henkilömäärä rajoitettu mahdollisimman pieneksi
- Ensisijaisesti niille henkilöille, jotka ovat tapahtumassa keskeisessä asemassa: **pelaajat, erotuomarit, joukkueiden välttämättömät taustahenkilöt, IFF:n virkamiehet, otteluohjeistajat ja turvahenkilöstö**
- Joukkueiden sisäänkäynnit, pukuhuoneet, pelikentät ja vaihtopenkkialueet, ensiapupisteet, dopingvalvonta ja erotuomareiden käyttämät tilat

VYÖHYKE 2

- **Muut taustahenkilöt, TV- ja media, hallinto, järjestävän organisaation vapaaehtoiset**
- Pelikentän jäljellä oleva alue, TV-lähetys- ja valokuvausalue, hallintoalueet

VYÖHYKE 3

- **Yleisö** -> vyöhyke 3 voidaan jakaa vielä erillisiin vyöhykkeisiin esimerkiksi värikoodilla ruuhkautumisen ehkäisemiseksi (kts. 4.4. Yleisöturvallisuutta edistäviä toimintamalleja)
- Vyöhyke 3 jatkuu vyöhykkeiden 1 ja 2 ulkorajoista ja siihen sisältyy esimerkiksi yleisölle varatut alueet sekä yleisessä käytössä oleva tapahtuma-alueen ympäristö

4.3. Tapahtuma-alueen turvallisuus ja vastuullisuus

WFC 2020-kilpailuiden tapahtuma-alueena toimivat **Helsingin Jäähalli** ja **Hartwall Arena**.

ENNEN TAPAHTUMAA

- ✓ Terveysturvallisuutta edistävä alueen rakentaminen
 - Rakentamisessa otettava huomioon kaikki tapahtuma-alueen kiinteät rakenteet: lavat, katsomot, myyntipaikat, oviaukot, portaikot
 - Tauko-alueiden (myyntikojut, ravintolapalvelut, WC-tilat) väljentäminen mahdollisuuksien mukaan
 - Turvaetäisyyksien varmistaminen esimerkiksi lattiaopasteilla
 - Yleisömäärään nähden riittävästi käytössä olevia WC-tiloja
 - Riittävästi ylimääräisiä käsienspesu ja/tai käsiens desinfiointipisteitä
 - Käytetyille kasvosmaskeille ylimääräisiä hygieenisia roska-astioita koko tapahtuma-alueelle sijoiteltuna
-
- ✓ Selkeä saapumis-, poistumis- ja liikkumisturvallisuussuunnitelma ja sen toteutus
 - Yleisövirtojen saapumisen, poistumisen ja liikkumisen aikataulut porrastamalla
 - Eri sisään- ja uloskäyntien hyödyntäminen -> esim. katsomokohtaiset kulkureitit
 - Yleisövirtojen opastaminen liikkumaan eri kulkuväylille -> opasteilla merkityt kulkusuunnat- ja kaistat
-
- ✓ Esteettömyyden huomioiminen
 - Rakentamisessa otettava huomioon esteettömyyden säilyminen: rakenteiden ei tule vaikeuttaa esim. vammaisten henkilöiden saapumista tai liikkumista tapahtuma-alueella
 - Kuulo- ja näkövamaiset osallistujat huomioivat opasteet (esim. kuulutukset, tunnusteltavat opasteet)
 - Kasvosmaskien käyttämättömyys terveydellisten syiden vuoksi -> ei voi evätä pääsyä tapahtumaan

TAPAHTUMAN AIKANA

- ✓ Tehostettu siivous ja desinfiointi
 - Kaikkien kosketuspintojen ja WC-tilojen säännöllinen siivous ja desinfiointi (pöydät, kaiteet, kahvat, myyntipisteiden maksupäätteet jne.)
 - Pelikenttien, pelivälineiden ja joukkueiden käyttämien tilojen puhdistus ja desinfiointi ennen käyttöä ja käytön jälkeen
 - Ilmanvaihdon tehostaminen
-
- ✓ Jonotuksen ja ruuhkautumisen estäminen
 - Jonoja muodostuessa tapahtumahenkilökunta voi ohjata yleisöä liikkumaan muita kulkuväyliä pitkin
-
- ✓ Turvallisuusorganisaation vastuullisuus
 - Tarkka tietoisuus turvallisuussuunnitelmasta- ja käytännöistä -> kyky auttaa ja opastaa muita tapahtumaan osallistujia
 - Mahdollisiin turvallisuuteen liittyviin poikkeamiin/epäkohtiin reagoiminen, eteenpäin ilmoittaminen ja epäkohtien korjaaminen

4.4. WFC 2020-kilpailuorganisaation toimenpiteet

ENNEN TAPAHTUMAA / TAPAHTUMAN AIKANA

- ✓ COVID-19-valvontatiimin muodostaminen
- IFF:n valvonta jokaiseen IFF:n alaiseen tapahtumaan COVID-19-pandemian aikana
- valvontatiimistä vastuussa oma vastuuhenkilö, joka vastuussa erillisen COVID-19-suunnitelman noudattamisesta
- tiimissä mukana tartuntatauti- ja urheilulääketieteen asiantuntijoita
- yhteydenpito viranomaisten ja järjestävän organisaation välillä

- ✓ Tapahtumahenkilökunnan koulutus ja perehdytys turvallisuuteen liittyviin käytänteisiin
- Kirjalliset ja visuaaliset materiaalit apuna koulutuksissa
- Aktiivinen viestintä ennen tapahtumaa ja tapahtuman aikana WFC 2020-tiimin ja tapahtumahenkilökunnan välillä

- ✓ Vastuullinen työskentely tapahtumassa
- Työskentely ainoastaan terveenä -> pienistäkin oireista jäädään kotiin
- Etätyöskentelyn ja pienempien työryhmien hyödyntäminen
- Turhien kontaktien minimointi -> työryhmän sisäisten tartuntojen ja altistumisen riskin pienentäminen
- Henkilökunnan oma suojaus -> rakennettavat pleksit, kasvomaskit, visiirit, hanskat

- ✓ Velvollisuus ja vastuu turvallisuuden toteutumisesta tapahtumassa
- Ohjeistusten noudattamisen valvonta (kaikki tapahtumaan osallistujat)
- Mahdollisiin epäkohtiin nopea reagointi
- Velvollisuus keskeyttää tapahtuma, mikäli terveysturvallisuus on vaarantumassa

4.5. Pelaajat, valmentajat ja muut taustahenkilöt

Paikalle saapuvien urheilijoiden terveys on etusijalla. Ylimääräisten kontaktien vähentämistä joukkueiden ja muiden kilpailuissa toimivien välillä voidaan minimoida **"kupla-ajattelun"** avulla. Kuplaan eristämällä pyritään estämään ylimääräisiä kontakteja urheilijoiden ja muiden toimijoiden välillä. Kupla-ajattelun ydinajatuksen siirtäminen käytäntöön tapahtuman järjestämisen prosessissa tarkoittaa esimerkiksi tapahtumaan osallistuvien urheilijoiden eristämistä erilleen muusta tapahtumaa ympäröivästä ympäristöstä. Kuplan sisällä urheilijoita testataan COVID-19-virustesteillä ja huolehditaan korkeista hygieniastandardeista esimerkiksi edellyttämällä kasvomaskien käyttämistä myös kuplan sisällä. Kasvomaskien käytöllä voi olla suuri merkitys esimerkiksi mahdollisessa tartuntatilanteessa, jolloin virukselle altistuneiden eli karanteeniin asetettävien määrä voi olla pienempi. Kuplan sisällä tapahtuvat kaikki urheilijoiden rutiinit ennen otteluita: harjoittelu, majoitus, ruokailut ja terveydenhuoltoon liittyvät palvelut.

Kuplan toimiminen edellyttää joukkueiden sitoutumista noudattamaan yhteisiä ohjeistuksia, jotta pelaajien ja muiden toimijoiden turvallisuus voidaan varmistaa ja epidemia-aikana mahdolliset nopeasti leviävät tartuntakeijut saadaan pysäytettyä.

Salibandy MM-kilpailuihin 2021 osallistuu 16 maata. Jokaisella kilpailuihin osallistuvalla maajoukkueella tulee olla oma **C-19 Compliance Official-vastuuhenkilö**, joka vastaa oman joukkueensa puolesta IFF:n ja järjestävän organisaation ohjeistusten noudattamisesta.

Pienilläkin toimenpiteillä on iso vaikutus kokonaiskuvaan. Kupla-ajattelun, tehostetun käsihygienian ja riittävien turvavälien avulla voidaan vähentää huomattavasti kaikkien tartuntatautiin leviämistä isoissa urheilutapahtumissa myös tulevaisuudessa. Kasvomaskien käyttöä voidaan pitää jatkossa myös yhtenä terveysturvallisuutta edistävänä toimenpiteenä ja suosituksena kaikissa sisätiloissa järjestettävissä tapahtumissa, joissa riittäviä etäisyyksiä ei voida pitää otteluiden ulkopuolella.

ENNEN TAPAHTUMAA

- ✓ Sosiaaliset kontaktirajoitukset
 - Joukkueen ulkopuolisten kontaktien vähentäminen > tartunta- ja sairastumisriskin pienentäminen (COVID-19 ja muut tartuntataudit)
 - N. 10 vuorokautta ennen tapahtumaa (etenkin ulkomailta saapuvat joukkueet)

- ✓ Jatkuva oman terveydentilan seuranta
 - Itsenäinen päivittäinen oireiden seuranta esim. itsearviointilomakkeen avulla ennen tapahtumaa
 - Terveenä osallistuminen tapahtumaan > lievienkin oireiden ilmetessä ei osallistumista tapahtumaan

- ✓ COVID-19-rokote
 - IFF suosittelee rokotteen ottamista ennen tapahtumaan osallistumista, mikäli rokotteita on saatavilla
 - Toistaiseksi rajoitettu saatavuus > ei edellytys tapahtumaan osallistumiselle

- ✓ COVID-19-testi
 - Ulkomailta tapahtumaan saapuneilta urheilijoilta voidaan vaatia todistus enintään 72 tuntia aikaisemmin otetusta negatiivisesta COVID-19-testistä
 - Mukaan 2 englanninkielistä todistuskopiota PCR-testistä ja testituloksesta

TAPAHTUMAN AIKANA

- ✓ Jatkuva oman terveydentilan seuranta
 - Itsenäinen päivittäinen oireiden seuranta esim. itsearviointilomakkeen avulla
 - Mahdollisten oireiden ilmetessä nopeat toimenpiteet:
 - 1) Ilmoitus omalle C-19 Compliance Official-vastuhenkilölle
 - 2) Testaus (antigeenitesti / PCR-testi + varmistava PCR-testi)
 - 3) Eristys, altistuneiden asettaminen karanteeniin

- ✓ Turvaetäisyydet
 - Huomioitava erityisesti sisätiloissa liikkeessä
 - Pukuhuoneissa vähintään 1 metrin etäisyys pelaajien välille

- ✓ Kasvomaskien käyttö sisätiloissa (pl. urheilutilanteet)
 - Epidemiatilanteen ja viranomaisuusituksen mukaan
 - Kertakäyttöisiä kasvomaskeja jokaiseen pukuhuoneeseen

- ✓ Tehostettu käsihygienia
 - Huolellinen käsiinpesu pukuhuoneeseen saapuessa, ottelun erätauoilla ja ottelun päätyttyä
 - Käsien desinfiointiainepulloja jokaiseen pukuhuoneeseen

- ✓ Henkilökohtaisten varusteiden käyttö
- Jokaisella pelaajalla oma vesipullo, pyyhe ja omat pelivarusteet
- Mikäli joukkueella käytössä yhteisiä harjoitusvälineitä, tulee niitä desinfioida ennen ja jälkeen käytön

- ✓ Käyttäytyminen otteluissa ja ottelu-alueella
- Ottelua edeltävä lämmittely ja ottelu pelataan samalla puolella kenttää -> ei vaihdoksia
- Kättelyiden välttäminen -> tervehtiminen ja ottelusta kiittäminen esim. nyökkäämällä tai muilla eleillä
- Sylkemisen ja ylimääräisen kasvojen (suu, nenä, silmät) koskettelun välttäminen
- Yskiminen ja aivastaminen hihaan tai kertakäyttöiseen käsipaperiin -> kierrätys + käsien pesu/desinfiointi

4.6. Yleisö

ENNEN TAPAHTUMAA JA TAPAHTUMAN AIKANA

- ✓ Pääsyliput
 - Ennakoon ostettavat digitaaliset pääsyliput ja niiden kontaktiton tarkistus tapahtumaan saapuessa esim. älypuhelimesta
 - Pääsylippuihin selkeät merkinnät saapumis- ja poistumisreiteistä, mahdollisista aikataulujen porrastuksista ruuhkien välttämiseksi, kasvomaskien käytöstä ja vyöhykkeistä
 - Asiakastietojen keräys pääsylippujen ostajista -> tapahtuman osallistujamäärän kartoitus ja mahdollisissa tartuntatilanteissa altistuneiden jäljitys (lainsäädännön puitteissa asiakkaalla mahdollisuus päättää, antaako suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn EU:n tietosuojasetuksen mukaisesti)
- ✓ Viestintä
 - Turvallisuusohjeistukset etukäteen sähköpostitse pääsylipun ostaneille ja näkyville WFC 2020-verkkosivuille, Ticketmasterin (lipunmyyjän) verkkosivuille ja sosiaalisen median kanaville (Facebook, Instagram, Twitter)
 - Kehotukset turvallisuusohjeistuksiin perehtymiseen ennen tapahtumaa (esim. sosiaalisen median kanavien kautta)
 - Saapuvan yleisön oma asenne turvallisuusohjeisiin ja niiden noudattamiseen isossa roolissa
- ✓ Turvallisuusohjeiden huomioiminen ja noudattaminen
 - Tapahtumaan saapuminen ja poistuminen sekä tapahtuma-alueella liikkuminen ohjeistusten mukaan (aikataulut, vyöhykkeet, kulkureitit)
 - Ei sairaana/oireisena tapahtuma-alueelle
 - Riittävät turvaetäisyydet muihin ihmisiin
 - Tehostettu käsi- ja yskimishygienia -> käsienpesu- ja desinfiointipisteiden hyödyntäminen
 - Kasvomaskien käyttö -> ohjeistusten mukaan
 - Kontaktit minimiin esim. maksaessa ja pääsylippujen tarkistuksessa

5. Linkkejä ja ohjeistuksia

Ajankohtaista tietoa COVID-19-pandemiasta ja sen vaikutuksista yleisötapahtumien järjestämiseen

- ✓ Valtioneuvosto: (<https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta>)
- ✓ Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL): (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19>)
- ✓ Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM): (<https://minedu.fi/koronavirus-ja-varautuminen>)
- ✓ Aluehallintovirasto (AVI): (<https://avi.fi/usein-kysyttya-koronaviruksesta>)

Vastuullinen tapahtuma-leima

- ✓ Vastuullinen tapahtuma-työryhmän muistio: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/357f8713-8741-49d5-8946-fc19dcfa0a45/2faf671a-ce6c-49a1-8f45-4c479fd83280/MUISTIO_20201221120022.PDF

Tapahtumien järjestäminen

- ✓ Tapahtumateollisuus ry. (<https://www.tapahtumateollisuus.fi/>)

5. Linkkejä ja ohjeistuksia

Ajankohtaista tietoa COVID-19-pandemiasta ja sen vaikutuksista yleisötapahtumien järjestämiseen

- ✓ Valtioneuvosto: (<https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta>)
- ✓ Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL): (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19>)
- ✓ Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM): (<https://minedu.fi/koronavirus-ja-varautuminen>)
- ✓ Aluehallintovirasto (AVI): (<https://avi.fi/usein-kysyttya-koronaviruksesta>)

Vastuullinen tapahtuma-leima

- ✓ Vastuullinen tapahtuma-työryhmän muistio: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/357f8713-8741-49d5-8946-fc19dcfa0a45/2faf671a-ce6c-49a1-8f45-4c479fd83280/MUISTIO_20201221120022.PDF

Tapahtumien järjestäminen

- ✓ Tapahtumateollisuus ry. (<https://www.tapahtumateollisuus.fi/>)

Lähteet

Aivelo, T. 25.3.2021. Tutkijatohtori. Helsingin Yliopisto. Haastattelu.

Finlex 2021. Kokoontumislaki (530/1999) Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530>

Finlex 2021. Järjestyslaki (612/2003). Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612>

Finlex 2021. Pelastuslaki (379/2011). Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Finlex 2021. Tartuntatautilaki (1227/2006) Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161227>

Marttinen, K. 25.3.2021. Tapahtumapäällikkö. Suomen Palloliitto ry. Haastattelu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Vastuullinen tapahtuma-työryhmän periaatteet tapahtumien järjestämiseksi koronavirusepidemian aikana.

Luettavissa: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/357f8713-8741-49d5-8946-fc19dcfa0a45/2faf671a-ce6c-49a1-8f45-4c479fd83280/MUISTIO_20201221120022.PDF

International Floorball Federation 2021. COVID-19 Protocols for IFF Events Version 2 (January 2021)

Salibandyliitto 2020. Ohjeistus pääsarjaotteluiden järjestämiseen koronavirusepidemian aikana. Luettavissa: <https://salibandy.fi/uploads/2020/09/ad684e6a-ohjeet-paasarjaotteluiden-jarjestamiseen-koronapandemian-aikana-v2.pdf>

Työterveyslaitos 2020. Ohjeistus siivoukseen COVID-19-tartuntojen ehkäisemiseksi.

Luettavissa: <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>

